

Regeringens proposition

1975/76: 104

om godkännande av konventionerna den 29 mars 1972 om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål och den 14 januari 1975 om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden;

beslutad den 12 februari 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner två av Förenta nationernas generalförsamling antagna konventioner, den ena av den 29 mars 1972 om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål och den andra av den 14 januari 1975 om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden.

I det av Sverige ratificerade fördraget den 27 januari 1967 innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar, föreskrivs bl. a. internationellt ansvar för skada som förorsakas av rymdföremål. Konventionen om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål innehåller en närmare precisering av ansvaret för skada av rymdföremål. Av särskild betydelse är konventionens föreskrifter om arten av de skador som skall anses ersättningsgilla, om storleken av utgående ersättningsbelopp och om sättet för slitandet av tvister mellan berörda stater. Konventionen reglerar också sättet för utkrävande av ansvar för skada genom rymdverksamhet som bedrivs gemensamt av två eller flera stater eller av en internationell mellanstatlig organisation.

1975 års registreringskonvention ålägger de avtalslutande staterna att registrera ett utsänt rymdföremål i ett nationellt register samt att delge Förenta nationernas generalsekreterare vissa bestämda uppgifter om sådant rymdföremål för att dessa uppgifter skall bli införda i ett internationellt register.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-02-12

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Norling, Lidbom, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Zachrisson, Leijon och Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Lidbom

Proposition om godkännande av konventionerna den 29 mars 1972 om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål och den 14 januari 1975 om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden

1 Inledning

Sverige har i likhet med ett stort antal andra stater ratificerat det den 27 januari 1967 dagtecknade och den 10 oktober samma år ikraftträdde fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar (prop. 1967: 94, Sveriges Överenskommelser med främmande makter — SÖ — 1967: 7). I propositionen rörande detta fördrag har en redogörelse lämnats bl. a. för rymdärendenas behandling i Förenta nationerna (FN) fram till antagandet av detta internationella instrument, som ofta kallas rymdfördraget. Likaså har Sverige anslutit sig till det internationella avtalet den 22 april 1968 om räddning och återsändande av rymdfarare samt om återlämnande av föremål som sänts ut i yttre rymden (prop. 1969: 46, SÖ 1969: 37). Även detta avtal — räddningsavtalet — är sedan den 3 december 1968 i kraft för ett stort antal stater och blev gällande för Sveriges del den 21 juli 1969.

Rymdfördragets art. 7 innehåller ett stadgande om att varje fördragsslutande stat som sänder ut föremål i yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar, eller medverkar därtill eller från vars område eller anordningar sådan utskjutning äger rum är internationellt ansvarig för skada, som på jorden, i lufrummet eller i yttre rymden av dylikt föremål eller del därav tillfogas annan fördragsslutande stat eller dess fysiska eller juridiska personer. Vidare föreskrivs i art. 13 första stycket i samma fördrag att bestämmelserna i fördraget skall vara till-

lämpliga på den verksamhet som fördragsslutande stater bedriver för utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, vare sig dylik verksamhet bedrivs av en enda fördragsslutande stat eller av flera dylika stater i förening, däri inbegripet sådana fall där verksamheten bedrivs inom ramen för internationella mellanstatliga organisationer. Enligt art. 6 i rymdfördraget bär fördragsslutande stat internationellt ansvar för såväl statlig som icke-statlig verksamhet i yttre rymden och för att denna verksamhet äger rum i överensstämmelse med fördraget. Bedrivs rymdverksamhet av en internationell organisation, åvilar motsvarande ansvar såväl den internationella organisationen som de fördragsslutande stater vilka är medlemmar av organisationen. Dessa artiklar har sedermera kompletterats och preciserats i konventionen den 29 mars 1972 om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål, om vars godkännande nu är fråga. Konventionen, som hittills har ratificerats av 35 stater, trädde i kraft den 1 september 1972.

Rymdfördraget innehåller också en bestämmelse om registrering av rymdföremål. I dess art. 8 föreskrivs nämligen att fördragsslutande stat i vars register ett rymdföremål förs skall behålla domsrätt och kontroll över sådant föremål jämte personal på detsamma, då det befinner sig i yttre rymden eller på en himlakropp. Även denna artikels innehåll har påbyggt med ett separat avtal, nämligen med konventionen den 14 januari 1975 om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden. Denna konvention har hittills undertecknats av 22 stater och ratificerats av en stat (Frankrike). Också frågan om svenskt godkännande av denna konvention tas nu upp till övervägande.

Konventionerna i engelsk och fransk originalversion jämte översättning till svenska bör fogas till protokollet i detta ärende såsom *bilaga 1* och *bilaga 2*.

2 De internationella konventionerna

2.1 Ansvarskonventionen 1972

Redan på ett tidigt stadium av arbetet i FN på att fastställa regler för verksamhet i rymden kom man till insikt om att frågan om ansvar för skada som orsakas av rymdföremål är mycket komplicerad. Det stod klart att denna fråga måste bli föremål för speciell bearbetning. FN:s generalförsamling beslöt sålunda i resolution 1963: I (XVIII) av den 13 december 1963 bl. a. att hemställa till sin kommitté för rymdens fredliga utnyttjande, av vilken Sverige är medlem, att snabbt upprätta ett utkast till en internationell överenskommelse om ansvar för skada som orsakas av föremål vilka har sänts ut i yttre rymden. Arbetet på en ansvarskonvention påbörjades under rymdkommitténs tredje session år 1964 men fick därefter delvis läggas åt sidan för andra uppgifter. Sedan

rymdfördraget hade förts i hamn, begärde generalförsamlingen att arbetet med att färdigställa ett konventionsutkast i ämnet skulle påskyndas, och i resolution 2345 (XXII) av den 19 december 1967 antog församlingen enhälligt en uppmaning till rymdkommittén att skyndsamt och i varje fall inte senare än i början av tjugotredje församlingen (dvs. till hösten 1968) fullborda arbetet på förslaget till avtal om ersättningsansvar för skador som orsakas av utsända rymdföremål. Det visade sig emellertid inte vara möjligt att framlägga ett konventionsförslag vare sig till den tjugotredje församlingen eller till närmast följande generalförsamlingar trots nya bestämda uppmaningar till rymdkommittén under generalförsamlingarna 1968, 1969 och 1970 (resolutionerna 2453 B (XXIII), 2501 B (XXIV) och 2733 B (XXV)). Av särskilt intresse är att den sistnämnda resolutionen tog direkt sikte på vad som kom att utgöra de svåraste stötestenarna i konventionsarbetet, nämligen frågan om vilka regler som skulle vara tillämpliga vid fastställandet av ersättning till offren för en skada och frågan om förfarandet vid avgörandet av tvister. I dessa frågor uttalar generalförsamlingen att det enligt dess åsikt är en förutsättning för att en ansvarskonvention skall anses vara tillfredsställande att den innehåller föreskrifter som garanterar såväl full ersättning till offren för en skada som ett effektivt förfarande ägnat att leda till snabb och rättvis reglering av ersättningskrav. Under år 1971 kunde rymdkommitténs juridiska underkommitté slutligen presentera ett fullständigt fastän alltjämt i vissa delar kontroversiellt utkast till avtal. Detta utkast antogs därefter av rymdkommittén och ett förslag till avtal blev den 29 november 1971 godkänt av generalförsamlingen genom resolution 2777 (XXVI).

Arbetsmaterialet för rymdkommitténs juridiska underkommitté utgjordes av utkast som hade lagts fram av Förenta staterna, Belgien, Indien, Italien och Ungern. Att sammansmälta dessa och däri infoga ett antal tilläggs- och ändringsförslag visade sig vara ett krävande och mödosamt arbete, som först efter flera års utdragna förhandlingar och debatter samt intensiva informella konsultationer inom och utom FN:s ram ledde till en kompromiss i form av en paketslösning. En avgörande synpunkt på detta konventionsarbete var att ett för icke-rymdmakterna godtagbart skadeståndsavtal fick betraktas som en rimlig motprestation till de åtaganden dessa makter hade gjort gentemot rymdmakterna genom att godkänna avtalet om räddning och återsändande av rymdfarare samt om återlämnande av föremål som har sänts ut i yttre rymden.

Den till slut godkända ansvarskonventionen består av inledning och 28 artiklar.

I inledningen hänvisas till vad som kan sägas vara konventionens tvåfaldiga syfte, nämligen att föreskriva regler om internationellt ansvar för skada orsakad av rymdföremål samt att fastställa ett förfarande för att garantera ett snabbt erläggande av full ersättning till en skadelidande.

I konventionens *art. 1* finns några definitioner.

Med uttrycket "skada" skall enligt *a)* förstås förlust av människoliv kroppsskada eller annat men för hälsan eller också förlust av eller skada på egendom som tillhör stat, fysisk eller juridisk person eller internationell mellanstatlig organisation. För bestämmande av arten av den skada som skulle täckas av konventionen och av storleken av utgående ersättningsbelopp förelåg från början flera alternativ. Det ungerska utkastet hänvisade till lagen i den stat som var ansvarig för skadan, det amerikanska till i folkrätten nedlagda principer samt rättvisa och billighet och det belgiska till, i första hand, den skadelidandes nationella lag och, i andra hand, folkrätten. De italienska och indiska utkasterna, som framlades först under arbetets gång, innehöll varianter av dessa förslag till problemlösning. Frågan om innebörden av begreppet skada i konventionens mening kom att utgöra en del av det regelkomplex som skulle bestämma ett skadestånds storlek. En översikt av de under debatten i rymdkommitténs juridiska underkommitté framförda synpunkterna på tolkningen av den antagna definitionen lämnas därför lämpligast i anslutning till redogörelsen för innehållet av *art. 12*.

Ett misslyckat försök till utsändande av ett rymdföremål jämföres enligt *b)* med ett lyckat utsändande.

Som "utsändande stat" och därmed ansvarig för skada betecknas enligt *c)* — i anslutning till *art. 7* i rymdfördraget — både stat som utsänder ett rymdföremål eller medverkar därtill och stat från vars område eller anordningar ett sådant föremål sänds ut. Att en stat som äger eller förfogar över ett utsänt rymdföremål skall bli skadeståndsskyldig på samma sätt som stat, vilken utövar kontroll över dess bana, bör enligt bestämmelsens ordalydelse vara ställt utom tvivel. Beträffande tolkningen av begreppet medverkan har under förarbetena gjorts vissa uttalanden som torde få anses vägledande. Den engelska avtalstexten använder uttrycket "a State — — — which procures the launching" och motsvarande franska text lyder "un Etat qui — — — fait procéder au lancement". I juridiska underkommitténs debatt anförde Förenta staternas delegat att en stat som bekostar ett utsändande måste anses ansvarig också när utsändandet sker från en annan stats territorium med användande av den senare statens utskjutningsanordningar men att om ett deltagande kan betraktas som ringa det inte bör få den effekten, t. ex. om en stats enda medverkan består i att en eller flera av dess medborgare är närvarande som teknisk observatör vid utsändandet eller om staten ifråga har ansvaret för ett enda experiment i det aktuella projektet.

Alla försök att under förarbetena nå en tillfredsställande definition av begreppet "rymdföremål" misslyckades. Enighet kunde endast vinnas om att under detta uttryck skulle inbegripas beståndsdelar av rymdföremålet liksom dess bärraket och delar av den. Detta framgår av *d)* i *art. 1*.

I *art. 2* fastslås principen om skadeståndsansvar utan skuld — strikt

ansvar — för skada som rymdföremål förorsakar på jordens yta eller på luftfartyg under flygning. Force majeure skall enligt uttalanden i juridiska underkommittén inte utesluta tillämpning av denna regel. Det bör påpekas att artikeln inte omfattar det fallet att atmosfären förorenas inom annan stats luftherravälde eller annan form av skada uppstår i atmosfären. För skada som en utsändande stats rymdföremål orsakar annan stats rymdföremål eller person eller egendom ombord på ett sådant annorstädes än på jordens yta blir enligt *art. 3* den utsändande staten ansvarig endast om fel eller försummelse (*culpa*) kan tillskrivas utsändande stat eller person för vilken den är ansvarig. I detta sammanhang är att märka att *art. 2* och *3* inte kan åberopas om skada tillfogas ett rymdföremål genom verksamhet som bedrivs på jordytan (t. ex. genom att en laserstråle riktas mot det) eller genom inverkan av något objekt som inte är rymdföremål. Inträffar i det fall som avses i *art. 3* skada för tredje man, blir de berörda staterna enligt bestämmelsen i *art. 4 punkt 1* solidariskt ansvariga gentemot den skadelidande, varvid ansvarigheten är strikt resp. avhängig av culpa enligt de grundsatser som anges i *art. 2* och *3*. Hur ansvaret skall fördelas mellan de berörda utsändande staterna är närmare reglerat i *punkt 2*.

Ansvarigheten för skada blir solidarisk, då två eller flera stater gemensamt sänder ut ett rymdföremål (*art. 5 punkt 1*). Det förutses i *punkt 2* att de medverkande staterna kan avtala om fördelningen av ansvaret sig emellan — dock utan att detta får inverka på tredje mans anspråk. Denna punkt innehåller också en bestämmelse om rätten till regresskrav.

En viss inskränkning i den strikta ansvarsskyldigheten är medgiven i *art. 6*, dock att någon begränsning av denna skyldighet inte kan göras gällande om rymdverksamheten har bedrivits i strid med internationell rätt. Hänvisning görs i sammanhanget särskilt till FN:s stadga och det allmänna rymdfördraget. Eftersom konventionen i princip endast befattar sig med anspråk som kan göras folkrättsligt gällande, skall enligt *art. 7* krav som framställs mot en utsändande stat av en dess egen medborgare — oberoende av om denne är bosatt i eller utom hemlandet — inte behandlas enligt konventionen. Med de egna medborgarna har också i samma artikel jämställts utländska medborgare som på inbjudan har varit närvarande vid utskjutandet eller nedtagningen av ett rymdföremål samt utländska medborgare som under tiden från utsändandet av rymdföremålet till landningen har deltagit i dess handhavande. I den senare gruppen personer skulle enligt en i juridiska underkommittén allmänt omfattad åsikt också inbegripas personalen vid de i skilda delar av världen utspridda spåringsstationerna.

Art. 8 innehåller en utvidgning av en stats traditionella rätt att bereda de egna medborgarna diplomatiskt skydd (*jus protectionis*). En stat är enligt *punkt 1* berättigad att yrka ersättning inte bara för egna förluster

eller egna medborgares skador utan enligt *punkt 2* också för skada som inom dess område har drabbat fysisk eller juridisk person, om den skadelidandes eget hemlands regering inte önskar tillvarata hans rätt. Om ingendera av dessa stater skulle vara beredd att bistå den skadelidande, skall anspråket också kunna framföras av den stat, vari offret för skadan har sitt stadigvarande hemvist (*punkt 3*). I *art. 9* stadgas att skadeståndskrav — med stöd av denna konvention, fastän detta inte uttryckligen utsägs — skall framföras på diplomatisk väg. Artikeln öppnar också möjlighet för stat att under viss förutsättning anlita annan stat eller FN:s generalsekreterare som ombud. En bestämmelse om preskriptionstid för framförande av ett ersättningsanspråk finns i *art. 10*: fristen är ett år från en viss däri närmare angiven tidpunkt.

Ansvarskonventionen lägger inte hinder i vägen för en stat eller annat rättssubjekt att göra sitt krav gällande inför en utsändande stats allmänna domstolar, förvaltningsdomstolar eller andra behöriga organ. Skulle så ske, får samma betalningsanspråk inte samtidigt framföras på diplomatisk väg (*art. 11 punkt 2*). Därtill är att märka den i *punkt 1* intagna, från sedvanliga folkrättsliga regler avvikande föreskriften att en skadelidande inte har skyldighet att först begagna alla i den ansvariga staten tillgängliga rättsmedel för att få ut sin rätt.

Art. 12 är av central betydelse i konventionen. Den innehåller en bestämmelse om vilka rättsregler som skall vara tillämpliga vid avgörandet av ersättningsanspråk enligt denna konvention. Artikelns föreskriver i detta hänseende att ersättningsbeloppet skall bestämmas i överensstämmelse med folkrättens regler samt med vad rättvisa och billighet ("justice and equity", "justice et équité") fordrar. Dessa regler skall vidare tillämpas så att den skadelidande erhåller en gottgörelse som försätter honom i samma tillstånd som skulle ha varit för handen om skadan inte inträffat. I inledningsskedet förelåg skilda utkast till lösning av problemet om vilka rättsregler som skulle vara tillämpliga vid bestämmandet av ersättning för uppkommen skada. En rad nya utkast till formulering av *art. 12* prövades både inom och utom underkommittén, och länge rörde sig diskussionen närmast om ett val mellan lagen på den ort där skadan har inträffat (*lex loci delicti commissi*), vilket yrkades av ett flertal stater inom västlägret, och lagen i den utsändande staten, vilket i huvudsak var östsidans krav. Vägen med hänvisning till den ena eller andra nationella lagen visade sig emellertid inte framkomlig, varför man fick söka sig fram efter andra linjer och därmed kom hänvisningen till folkrätten på nytt in i bilden efter att denna länge hade legat i skymundan. *Art. 12* sådan den slutligen blev avfattad har otvivelaktigt karaktär av en kompromiss. Den ingick i den av den sovjetiska delegationen krävda, förut omnämnda pakettlösningen av de två tvistefrågor som hade dominerat största delen av konventionsarbetet, alltså frågorna om de tillämpliga rättsreglerna och en skadeståndskommissions kompetens.

Den sovjetiska delegationens motstånd mot en bestämmelse om att en skadeståndskommissionens avgörande skall vara bindande för parterna kunde inte brytas. Staterna inom västlägret nödgades därför ge avkall på sitt länge vidhållna yrkande på en sådan föreskrift. Resultatet blev att en sådan kommissionens avgöranden fick endast rekommenderande karaktär. Därmed öppnades vägen för en samförståndslösning av problemet med de tillämpliga rättsreglerna. — Vad angår beräkningen av själva skadeståndsbeloppets storlek var man i den juridiska underkommittén enig om att konventionens syfte skulle vara att bereda en skadelidande fullt betryggande skydd. Den skulle — som det uttrycktes — vara "victim-oriented". Denna grundläggande synpunkt hade kommit till klart uttryck i resolutionen 2733 B (XXV) som antogs av FN:s generalförsamling år 1970. Denna innehåller bl. a. som direktiv till ryddkommittén att en tillfredsställande ansvarskonvention måste innehålla föreskrifter som garanterar betalning av full ersättning åt offren. Dessa synpunkter upprepades igen när det slutliga kompromissförslaget presenterades i underkommittén av Belgiens representant. I dennes introduktionsanförande framhölls bl. a. att förslaget i vad det gällde tillämpliga rättsregler hade utformats i ljuset av tre grundsatsar, nämligen att bestämmelserna skulle vara gynnsamma för den skadelidande, att den som hade lidit skada skulle vara berättigad åberopa varje omständighet som var ägnad att återställa förutvarande tillstånd (*status quo ante*) och att texten om inte till bokstaven så dock till andan motsvarade kraven i generalförsamlingens resolution. Såväl folkrätten som den internationella privaträtten skulle få tas i beaktande. Genom hänvisningen till rättvisa och billighet hade, fortsatte talaren, förslagsställarna velat göra det möjligt för parterna liksom för en skadeståndskommission att begagna sig av medel sådana som rättspraxis, sunt förnuft, en *ex aequo et bono*-lösning, försäkringsrätt och/eller enskilda prejudikat i syfte att åstadkomma en rättvis tillämpning av gällande rätt och att också komplettera denna. Till ytterligare stöd vid tolkningen av art. 12 inskötts i konventionens ingress avsnittet om att generalförsamlingen erkänner behovet av att genom konventionen säkerställa ett snabbt erläggande av ett fullt och rättvist ersättningsbelopp till offren för skada av ryddföremål.

Att direkt ekonomisk skada skall ersättas enligt ordalydelsen i art. 1 och 12 är odisputabelt. Häri får inräknas vad som kan betecknas som utebliven vinst, däri inbegripet förlust genom nedsättning av arbetsförmåga eller förvärvsmöjligheter. Någon ocnighet inom underkommittén förelåg inte om att gottgörelse skulle utgå till familjemedlemmar i händelse av familjeförsörjares frånfalle. Bestämmelserna utesluter inte heller att skadestånd utgår för ideell skada, exempelvis för sveda och värk. Under debatten i underkommittén framhölls det av bl. a. den svenska delegationen att det inte fanns skäl att bestämma skadeståndet enligt

andra normer än dem som gäller för ersättning av andra jämförbara skador i samma samhälle. Ett förslag om att skada förorsakad av strålning från radioaktivt material som inplacerats i ett rymdföremål skulle undantas från konventionens tillämpningsområde blev avvisat. Vad angår indirekt eller fördröjd skada torde resultatet av den relevanta debatten kunna sägas ha blivit att sådan skada skall ersättas då den står i adekvat orsakssammanhang med den skadcutlösande händelsen. Tveksamare får det emellertid anses vara om skadestånd skall utgå för t. ex. sådana störningar av radio- eller televisionssändningar från satelliter som har uppkommit utan någon fysisk förstörelse av en sändarsatellit (alltså genom interferens eller laserbestrålning). I sammanhanget bör också nämnas att ett i inledningsskedet framställt yrkande om en begränsning av ansvarssumman till visst högsta belopp frånfölls under arbetets gång, huvudsakligen — torde det kunna sägas — till följd av att en skadeståndskommissions utslag har fått karaktären av en rekommendation i stället för ett bindande avgörande.

Art. 13 innehåller en föreskrift om hur ett ersättningsbelopp skall betalas och de *följande sju artiklarna* innehåller bestämmelser om tillsätande av och behörighet för en skadeståndskommission i de fall då parterna inte kan komma överens om det skadestånd som skall utges. Kommissionens beslut skall enligt *art. 19* vara slutligt och bindande, om parterna har överenskommit om det. I annat fall blir dess avgörande endast en rekommendation som parterna lojalt skall ta i beaktande (*punkt 2*). För att ge avgörandet större moraliskt eftertryck har det i *punkt 4* stadgats att det skall offentliggöras. I samband med konventionens antagande den 29 november 1971 genom resolution 2777 (XXVI) intog generalförsamlingen däri på kanadensiskt initiativ en passus av innebörd att varje stat skall, när den biträder konventionen, kunna förklara att den kommer att betrakta skadeståndskommissionens utslag som bindande i förhållande till varje annan stat som gör samma åtagande i varje tvist i vilken den är part.

Avtalsslutande parter utfäster sig enligt *art. 21* att lämna varandra bistånd i händelse av en större olycka.

Genom *art. 22* har möjlighet beretts internationella mellanstatliga organisationer som bedriver rymdverksamhet att låta konventionens materiella bestämmelser bli tillämpliga för dem under vissa närmare angivna förutsättningar, dock utan att en sådan organisation blir part i konventionen. Inträffar fall då organisationen blir ansvarig för skada enligt konventionens bestämmelser, blir organisationen och de medlemsstater, vilka är avtalsslutande parter i ansvarskonventionen, solidariskt ansvariga, dock att ett ersättningsanspråk först skall riktas mot organisationen och endast i andra hand mot en medlemsstat som också är konventionsstat. Skulle i något fall den europeiska rymdorganisationen (ESA) till vilken Sverige är anslutet — efter det organisationen har gjort

den i *art. 22 punkt 1* nämnda förklaringen — bli skadeståndsskyldig, föreligger den åtminstone teoretiska möjligheten att ett krav reses mot den svenska regeringen.

De sedvanliga slutbestämmelserna om undertecknande, ratifikation och anslutning, ikraftträdande och uppsägning återfinns i *art. 24—28*. Depositarieregeringar är de brittiska, sovjetiska och amerikanska regeringarna. Konventionen står öppen för undertecknande av alla stater.

2.1 Registreringskonventionen 1975

I FN:s generalförsamlings resolution 1721 B (XVI) uppmanas stater som sänder ut föremål i kretslopp runt jorden eller därbortom att lämna underrättelse om utsändandet till FN:s rymdkommitté i och för registrering i ett offentligt register som församlingen ålägger FN:s generalsekreterare att föra. Även rymdfördraget innehåller i *art. 8* ett omnämnande av en registrering av rymdföremål. När det där utsågs att registerförande stat skall utöva domsrätt och kontroll över sina utsända rymdföremål, åsyftas uppenbarligen ett nationellt register som förs vid sidan av det internationella registret hos FN:s generalsekreterare. Det kan erinras om att de avtalslutande staterna i ingressen till registreringskonventionen förklarar det vara önskvärt med bestämmelser om nationell registrering hos utsändande stat av rymdföremål.

Frågan om registrering av rymdföremål togs för första gången upp i rymdkommitténs juridiska underkommitté under dess session år 1968 genom att Frankrike framlade ett utkast till konvention i ämnet. Rymdkommittén gav följande år sin teknisk-vetenskapliga underkommitté i uppdrag att studera de tekniska synpunkterna på en registrering av dessa föremål. I sitt yttrande kom denna underkommitté fram till att ingen svårighet av någon betydelse förelåg när det gällde att identifiera rymdföremål i kretslopp runt jorden eller sådana som hade överlevt återinträdet i atmosfären samt att ett system med märkning av rymdföremål, som kan motstå verkan av återinträde i atmosfären, av ekonomiska skäl och säkerhetsskäl åtminstone då inte betraktades som tekniskt genomförbart.

Sedan utkast till en konvention om registrering av rymdföremål också hade framlagts av Canada, blev ämnet år 1971 uppsatt som en egen dagordningspunkt på juridiska underkommitténs arbetsprogram. Den franska regeringen ville med sitt utkast tilldela ett rymdföremål en bestämd nationalitet och lät registreringen av flygplan, nationellt och internationellt, tjäna som förebild för sin text, under det att Canada med sitt utkast framför allt syftade till att införa regler om märkning som kunde underlätta identifiering av rymdföremål under färd och av fragment av rymdföremål efter nedslag på jorden. Detta dubbla syfte avspeglas i det gemensamma fransk-kanadensiska utkast som presentera-

des vid underkommitténs elfte session 1972 och som efter revidering blev grundvalen för den slutliga konventionstexten. Svårigheten att föra konventionsarbetet i hamn bottnade i motsättningar inom underkommittén i frågan om en märkning av rymdföremål skulle vara obligatorisk eller inte. En kompromiss i saken uppnåddes först under 1974 års session med underkommittén.

Registreringskonventionen består av ingress och 12 artiklar.

Art. 1 bibehåller samma definition av "utsändande stat" som finns i ansvarskonventionen, och därutöver har i artikeln intagits en definition av "registerförande stat". Svårigheterna att definiera begreppet "rymdföremål" ledde till att man lät sig nöja med att upprepa motsvarande bestämmelse i ansvarskonventionen. Till tolkningen av uttrycket rymdföremål bidrar emellertid också *art. 2 punkt 1* vari stadgas att utsändande stat skall i lämpligt register inskriva ett rymdföremål som den sänt ut i kretslopp runt jorden eller därbortom. Om två eller flera stater gemensamt utsänder ett rymdföremål, skall det enligt *punkt 2* i samma artikel mellan dem bestämmas i vilken stats register rymdföremålet skall inskrivas och de får sinsemellan också överenskomma om vilken av dem som skall behålla domsrätt och kontroll över rymdföremålet. Det tillkommer enligt *punkt 3* registerförande stat att närmare besluta om hur registret skall föras.

Till den offentliga förteckning, som FN:s generalsekreterare skall föra enligt *art. 3*, skall varje registerförande stat lämna vissa närmare, i *art. 4* specificerade uppgifter om de i det egna, nationella registret antecknade rymdföremålen dels så snart som möjligt efter det de har sänts ut, dels då de inte längre är kvar i kretslopp runt jorden.

Den långdragna debatten om märkning av rymdföremål fick slutligen den utgången att i de fall då rymdföremål har blivit märkt med särskild beteckning eller med registernummer eller på båda dessa sätt skall detta meddelas FN:s generalsekreterare (*art. 5*).

Avtalsslutande stater förbinder sig i *art. 6* att lämna varandra bistånd för identifiering av rymdföremål som har orsakat skada, en förpliktelse som särskilt riktar sig till de stater som förfogar över kontroll- och spårningsstationer.

Konventionen kan också bli tillämplig på internationella mellanstatliga organisationer under förutsättningar motsvarande dem som gäller för ansvarskonventionen (*art. 7*).

Art. 8—12 innehåller de sedvanliga slutbestämmelserna. Konventionen kan biträdas av alla stater och FN:s generalsekreterare är depositarie för ratifikations- och anslutningsdokument. En revisionsklausul är intagen i *art. 10*.

3 Föredraganden

3.1 Allmänt

Utsändandet i oktober 1957 av den första konstgjorda jordsatelliten, den sovjetiska Sputnik I, kan sägas utgöra inledningen till människans erövring av rymden. Utvecklingen har därefter gått snabbt. Enligt tillgängliga uppgifter var den 29 februari 1972 2 730 rymdföremål i omlopp runt jorden. Vid samma tidpunkt hade 3 140 utbrända raketsteg och andra delar eller fragment av rymdföremål störtat och förintats i atmosfären eller — i ett relativt sett synnerligen ringa antal — helt eller delvis motstått friktionsshettan under nedfärden genom atmosfären och omhändertagits efter nedslag på jordens yta. Under perioden september 1960—april 1972 påträffades vid 44 tillfällen komponenter av rymdföremål i samtliga världsdelar, vad Europa beträffar i mars 1966 i Spanien nära Sevilla, i december 1967 i Finland och i september 1969 i Sverige i närheten av Östersund (vikt 13,8 kg). Det tyngsta av de hittills omhändertagna föremålen var en stålplatta vägande omkr. 300 kg vilken hade slagit ned i en obebyggd trakt i delstaten Texas i Förenta staterna. Den 31 augusti 1975 var antalet rymdföremål i kretslopp runt jorden 3 577 och antalet störtade komponenter 4 607. Några personskador eller materiella skador har lyckligtvis ännu inte orsakats av dessa komponenter. Skador på person eller egendom kan uppstå inte endast genom direkt träff av ett fragment från ett föremål som sänts ut i rymden utan också genom att det upphettade föremålet eller bränslet från bärraketer antänder något på marken.

Även om risken för skada av rymdföremål på människor eller egendom inte för dagen kan anses vara överhängande, kan det emellertid i betraktande av den ökande rymdverksamheten inte bortses från att sådana skador kan komma att drabba personer eller egendom här i landet. För att reglera sådana situationer har Förenta nationerna antagit två konventioner, en ansvarskonvention och en registreringskonvention.

Ansvarskonventionens syfte är att i detalj ange förutsättningarna för en stats ansvarsskyldighet i händelse av ett skadefall, att så noga som det har varit möjligt i ett internationellt sammanhang ange de regler som skall tillämpas vid bestämmandet av ett ersättningsbeloppets storlek och att fastställa preciserade regler för förfarandet när krav på gottgörelse förs fram. Skadeliidande stat som inte är part i denna konvention men som har biträtt 1967 års allmänna rymdfördrag kan endast grunda ett krav på det helt generella ansvarsstadgandet i fördragets art. 7 och 13.

Den svenska inställningen under arbetet på ansvarskonventionen var den att en konvention i detta ämne borde bygga på två grundläggande principer, nämligen att liden skada skall ersättas med tillämpning av rättsreglerna i den stat där skadan har inträffat samt att ett avgörande

av en tvist som har hänskjutits till en skadeståndskommission skall vara slutligt och bindande för de berörda parterna. Enighet kring dessa principer kunde emellertid inte nås. Vid omröstning i FN:s generalförsamling om konventionens godkännande markerade Sverige — liksom f. ö. också Canada, Iran och Japan — sin ståndpunkt genom att lägga ner sin röst.

Trots dessa brister har konventionen obestriddliga förtjänster. Den anvisar ett internationellt förfarande för att göra gällande ersättningsanspråk och den öppnar möjligheter att utse en skadeståndskommission. För att fastställa storleken av ersättning till en skadelidande skall ledning sökas i tidigare avgöranden av internationella skadeståndstvister och målet skall vara att så långt som är görligt försätta den skadelidande i samma situation som skulle föreligga om skadan inte hade inträffat. Ansvarskonventionen representerar den bästa lösning av dessa problem som det under rådande omständigheter har varit möjligt att enas om. Konventionen innebär otvivelaktigt åtskilliga fördelar i jämförelse med den generella ansvarsregeln i det allmänna rymdfördraget eller allmänna folkrättsliga regler. Detta talar för att Sverige nu bör ansluta sig till ansvarskonventionen.

Syftet med registreringskonventionen är att underlätta identifiering av rymdföremål och utgör därmed ett komplement till övriga internationella avtal om verksamhet i rymden. Även om registrering eller märkning av rymdföremål inte f. n. är aktuell för Sveriges del, kan bestämmelsen i konventionen om bistånd av övriga avtalsslutande stater vid identifiering av rymdföremål som har orsakat skada bli av stor nytta för Sverige. Det finns därför skäl att Sverige ansluter sig även till denna konvention.

3.2 Ratifikation av ansvarskonventionen

Enligt art. 24 punkt 2 skall ansvarskonventionen träda i kraft den dag då det femte ratifikationsinstrumentet har deponerats. Så skedde den 1 september 1972. Konventionen är numera ratificerad eller tillträdd av ett trettiofem stater, bland dem Amerikas Förenta stater, Canada, Iran, Sovjetunionen och — av länder i Västeuropa — Frankrike, Irland, Schweiz, Förbundsrepubliken Tyskland och Storbritannien. Den har dessutom undertecknats av bl. a. Danmark, Finland, Island och Norge. I Finland har proposition lagts fram om konventionens godkännande. Det kan även förväntas att konventionen inom en inte alltför avlägsen framtid också blir gällande för Japan.

En genomgång av konventionens artiklar ger vid handen att en svensk anslutning till konventionen inte förutsätter några särskilda lagstiftningsåtgärder.

För tolkningen av begreppet *skada* i art. 1 är ledning att hämta så-

väl i konventionens ingress som i dess art. 12. I ingressen erkänner de fördragsslutande staterna bl. a. behovet av att säkerställa ett snabbt erläggande av ett fullt och rättvist ersättningsbelopp enligt konventionens bestämmelser till offren för skada av rymdföremål. I den senare bestämmelsen sägs att den gottgörelse som skall utgå för skadan skall försätta den skadelidande i samma tillstånd som skulle ha varit för handen om skadan inte hade inträffat. Hur dessa regler skall tillämpas i det enskilda fallet får i första hand de berörda parterna avgöra. Endast i den mån någon uppgörelse inte kan träffas genom direkta förhandlingar, kan kravet hänskjutas till en skadeståndskommission. Det blir då dennas uppgift att — som det heter i art. 12 — i överensstämmelse med folkrättens regler samt med vad rättvisa och billighet fordrar fastställa skadeståndet enligt de angivna riktlinjerna. En omfattande folkrättslig praxis samt en riklig folkrättslig litteratur kan ge goda hållpunkter för beräkning av gottgörelse för liden skada. Det torde därför vara berättigat att anse att konventionens bestämmelser i detta hänseende ger en god grundval för en från en skadelidandes synpunkt tillfredsställande bedömning av ett skadeståndskrav.

I art. 1 definieras vidare ut s ä n d a n d e s t a t. Det är f. n. inte antagligt att rymdföremål i kretslopp runt jorden kommer att utsändas av Sverige eller från svenskt område eller från svenska anordningar, inte heller att Sverige i en nära framtid i sådan grad medverkar i utsändandet av ett rymdföremål att Sverige därigenom kan betecknas som utsändande stat enligt konventionen. Genom medlemskap i internationella mellanstatliga organisationer som bedriver rymdverksamhet kan emellertid Sverige enligt art. 22 få bära ekonomiskt ansvar för skada som orsakas av ett av organisationen utsänt rymdföremål. Jag skall senare återkomma till denna fråga.

Ansvarskonventionen reglerar endast den folkrättsliga sidan av ett ersättningskrav. Härav följer bl. a. att en skadelidandes anspråk mot en utsändande stat, vari han har medborgarskap, inte kan grundas på konventionen utan enbart på den interna rättsordningen (art. 7) samt att krav enligt konventionen alltid skall riktas — på diplomatisk väg — av en stat mot annan stat (art. 8 och 9). Den utvidgning av en stats traditionella rätt att utöva d i p l o m a t i s k t s k y d d för de egna medborgarna till att omfatta också utländska medborgare under de i art. 8 punkterna 2 och 3 givna förutsättningarna anser jag vara välgrundad. Den ligger också i linje med våra egna strävanden att i väsentliga hänseenden ge här bosatta utlänningar samma rättigheter som svenska medborgare. I förhållandet de avtalsslutande staterna emellan skall alltså för Sveriges vidkommande svenska regeringen hos annan stats regering kunna göra gällande också vissa krav av utländska medborgare samt tillåta att en främmande stat framför krav mot Sverige för andra än de egna medborgarna inom ramen för stadgandena i art. 8.

Sättet för utscende av en skadeståndskommision i art. 15—17 är det som vanligen brukas för att lösa internationella tvister.

En skadeståndskommisions avgörande enligt art. 19 blir slutligt och bindande endast om parterna så har överenskommit. I annat fall har avgörandet verkan endast som en rekommendation. FN:s generalför-samling öppnade i samband med konventionens antagande möjlighet för stat som biträder konventionen att förklara att den kommer att betrakta en skadeståndskommisions avgörande som bindande i förhål-lande till varje annan stat som gör samma åtagande i varje tvist i vilken den är part. Hittills har sådana förklaringar avgivits av Canada, Irland och Nya Zeeland. Eftersom Sverige under konventionsarbetet i FN stän-digt hävdade att en skadeståndskommisions avgörande bör vara bindan-de, anser jag det naturligt att också Sverige åtager sig sådan förpliktelse. Jag föreslår därför att Sverige i samband med depositionen av sitt an-slutningsinstrument avger förklaring av nu nämnd innebörd.

Bestämmelsen i art. 21 om ömsesidigt bistånd de fördrags-slutande staterna emellan i händelse av att ett nedfallande rymdföremål orsakar skada av väsentlig omfattning betraktar jag som ett värdefullt komplement till den i konventionen föreskrivna ersättningskyldigheten.

Under diskussionerna i rymdkommitténs juridiska underkommitté framfördes krav på att möjlighet skulle beredas internationella mellan-statliga organisationer att få bli parter i ansvarskonventionen. Häremot restes bestämt motstånd från framför allt sovjetisk sida. Som skäl anför-des att en sådan organisation inte var ett folkrättssubjekt i vedertagen bemärkelse. I stället accepterades den kompromiss som kommit till ut-tryck i art. 22. Denna artikel anvisar för en internationell mellanstatlig organisation med rymdverksamhet på sitt program en väg att låta konventionens materiella bestämmelser bli till-lämpliga för organisationen. Detta sker genom att organisationen avger en förklaring om att den godtar de rättigheter och skyldigheter som in-nefattas i konventionen. Det ansvar för skada, som har föreskrivits i art. 7 i 1967 års allmänna rymdfördrag för utsändande stat och som i art. 13 i samma fördrag kvarstår även om rymdverksamheten bedrivs inom ra-men för en internationell mellanstatlig organisation eller annars av flera stater i förening, har ytterligare preciserats i art. 22 punkt 3. Solidariskt ansvar inträder enligt denna bestämmelse för organisationen och de av dess medlemsstater som har biträtt ansvarskonventionen, dock att krav i första hand skall riktas mot organisationen. Som medlem av organisa-tioner av det slag som det här är fråga om åtager sig Sverige genom dessa bestämmelser ett visst ekonomiskt ansvar indirekt genom organi-sationen och alternativt direkt på grund av den solidariska betalnings-förpliktelsen.

Sverige är medlem i Organisationen för europeisk rymdforskning (ESRO) som upprättades genom en konvention den 14 juni 1962 (SÖ

1964: 1—4). Denna organisation ersätts nu av en ny organisation benämnd Europeiska rymdorganet (European Space Agency, ESA). Sverige har anslutit sig till konventionen den 30 maj 1975 om upprättandet av ett europeiskt rymdorgan (prop. 1975/76: 58, NU 1975/76: 17, rskr 1975/76: 110). I propositionen anges att det sakligt sett inte kommer att ske några större förändringar i den verksamhet som det nya organet skall bedriva i jämförelse med den verksamhet som ESRO har bedrivit under de senaste åren. Sveriges deltagande i de fem tillämpningsprogram som tidigare har redovisats för riksdagen (prop. 1975: 1 bil. 15 s. 164—166) förändras inte heller enligt uttalande i förstnämnda proposition. Bestämmelserna om medlemsstats bidrag till kostnaderna för ESA:s obligatoriska verksamhet eller för fakultativ verksamhet, vari endast somliga av medlemsstaterna deltar, är i stort sett desamma för ESA som för ESRO.

Det nya rymdorganets råd har den 25 juni 1975 beslutat att en förklaring enligt art. 22 i ansvarskonventionen skall avges av ESA samt befullmäktigat sin generaldirektör att så snart de nödvändiga förutsättningarna föreligger avge denna förklaring.

Sedan Sverige har blivit medlem av ESA och nämnda förklaring har fått rättsligt bindande verkan, inträder således för Sverige de ekonomiska skyldigheter som följer av art. 22 i ansvarskonventionen. Detta är en naturlig följd av Sveriges aktiva deltagande i den inom ESA pågående rymdverksamheten. Sverige kan alltså bli ansvarigt såväl för skada av rymdföremål som har sänts ut som ett led i ESA:s obligatoriska rymdverksamhet som för skada som kan orsakas av den fakultativa verksamhet i vilken Sverige medverkar. Till den senare kategorien hör med andra ord det speciella Thor-Delta/TD-projektet (avtal den 9 okt. 1968, SÖ 1969: 65), satellitprogrammet för flygtrafikledning (AEROSAT, överenskommelse den 9 dec. 1971, SÖ 1973: 56), det meteorologiska satellitprogrammet (METEOSAT, avtal den 12 juli 1972), telesatellitprogrammet (Orbital Test Satellite, OTS, samt European Communications Satellite, ECS, avtal den 12 april 1973), satellitprogrammet för maritim telekommunikation (MAROTS, avtal den 21 sept. 1973) och Ariane — bäraraketprogrammet (avtal den 21 sept. 1973). Av intresse i detta sammanhang är också det resolutionsförslag som f. n. behandlas i ESA:s råd beträffande fördelningen av medlemsstaternas finansiella åtaganden i händelse av skada orsakad av ESA:s rymdverksamhet. Det heter däri att om skada tillfogas medlemsstat eller utanförstående stat eller medborgare i sådan stat att följd av genomförandet av något av ESA:s program ersättningen skall fastställas i överensstämmelse med tillämplig internationell eller nationell lag. Medlemsstaterna eller de utanför ESA stående staterna som deltagar i ett rymdprogram liksom ESA skall vara bundna av en dom eller uppgörelse i en skadeståndstvist, oavsett om de varit parter eller inte i det förfarande genom vilket ersättningen

fastställts. ESA skall bära utgiften för skadeståndet. ESA skall också antingen på begäran förskottera ett skadeståndsbelopp som en enskild stat ålagts ge ut med anledning av ett av organets rymdprogram eller ock i efterhand gottgöra sådan stat för dess utlägg. De stater som deltar i ett visst program skall sig emellan fördela kostnaden i förhållande till vars och ens finansiella bidrag till programmet enligt den skala som gällde vid tidpunkten för skadefallet, om skadan inträffat under programmets livslängd, men om skadan har uppkommit därefter, skall skalan vid tiden för programmets avslutande vara avgörande. Ersättning av det slag varom nu är fråga skall inte tagas i beräkning vid uppgörandet av ett programs budget. Ärendet är f. n. bordlagt i ESA:s råd.

Ansvar för skada genom rymdföremål kan även uppkomma för Sverige genom landets medlemskap i den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (överenskommelse den 20 aug. 1971, SÖ 1972: 22). Regler om ansvarighet för organisationen och dess medlemsstater återfinns i art. 18 av driftsöverenskommelsen av samma dag för organisationen (SÖ 1971: 23). Intelsat har hittills inte beslutat att avge sådan förklaring som avses i art. 22 i ansvarskonventionen.

3.3 Ratifikation av registreringskonventionen

Denna konvention torde inte behöva föranleda några mera ingående kommentarer från min sida. Det är inte sannolikt att Sverige inom en nära framtid kommer att bli utsett att föra ett nationellt register över utsända rymdföremål. När det gäller rymdföremål som har utsänts av en internationell mellanstatlig organisation, torde det ankomma på denna att utse den stat, i vars nationella register föremålet skall antecknas. I likhet med vad som är föreskrivet i ansvarskonventionen kan internationell mellanstatlig organisation som bedriver rymdverksamhet under vissa förutsättningar avge förklaring att den antar de rättigheter och skyldigheter som innefattas i registreringskonventionen (art. 7). Någon sådan deklaration har ännu inte avgivits. Värdet för Sveriges del av att biträda konventionen torde främst ligga i rätten enligt art. 6 att påyrka bistånd av annan fördragsslutande stat och ev. också internationell organisation för identifiering av rymdföremål som har orsakat skada. Jag anser därför att Sverige bör tillträda även denna senare konvention.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag
att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna konventionen om internationellt ansvar för skada

som orsakas av rymdföremål och konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden,

2. godkänna att Sverige i samband med sitt tillträde av förstnämnda konvention avger förklaring av innebörd att Sverige kommer att betrakta en skadeståndskommissions avgörande som bindande i förhållande till varje annan stat som gör samma åtagande i tvist i vilken Sverige och sådan stat är parter.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects

The States Parties to this Convention,

Recognizing the common interest of all mankind in furthering the exploration and use of outer space for peaceful purposes,

Recalling the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies,

Taking into consideration that, notwithstanding the precautionary measures to be taken by States and international inter-governmental organisations involved in the launching of space objects, damage may on occasion be caused by such objects,

Recognizing the need to elaborate effective international rules and procedures concerning liability for damage caused by space objects and to ensure, in particular, the prompt payment under the terms of this Convention of a full and equitable measure of compensation to victims of such damage,

Believing that the establishment of such rules and procedures will contribute to the strengthening of international co-operation in the field of the exploration and use of outer space for peaceful purposes,

Have agreed on the following:

Article I

For the purposes of this Convention:

(a) The term "damage" means loss of life, personal injury or other impairment of health; or loss of or damage to property of States or of persons, natural or juridical, or property of international intergovernmental organisations;

Convention sur la responsabilité internationale pour les dommages causés par des objets spatiaux

Les Etats parties à la présente Convention,

Reconnaissant qu'il est de l'intérêt commun de l'humanité tout entière de favoriser l'exploration et l'utilisation de l'espace extra-atmosphérique à des fins pacifiques,

Rappelant le Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes,

Tenant compte de ce que, malgré les mesures de précaution que doivent prendre les Etats et les organisations internationales intergouvernementales qui se livrent au lancement d'objets spatiaux, ces objets peuvent éventuellement causer des dommages,

Reconnaissant la nécessité d'élaborer des règles et procédures internationales efficaces relatives à la responsabilité pour les dommages causés par des objets spatiaux et d'assurer, en particulier, le prompt versement, aux termes de la présente Convention, d'une indemnisation totale et équitable aux victimes de ces dommages,

Convaincus que l'établissement de telles règles et procédures contribuera à renforcer la coopération internationale dans le domaine de l'exploration et de l'utilisation de l'espace extra-atmosphérique à des fins pacifiques,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Aux fins de la présente Convention,

a) Le terme « dommage » désigne la perte de vies humaines, les lésions corporelles ou autres atteintes à la santé, ou la perte de biens d'Etat ou de personnes, physiques ou morales, ou de biens d'organisations internationales intergouvernementales, ou les dommages causés auxdits biens;

Översättning

Konvention om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål

De avtalsslutande staterna,

som besinnar det gemensamma intresset för hela mänskligheten av att främja utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden för fredliga ändamål,

som erinrar om fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar,

som hänvisar till att, trots de försiktighetsåtgärder som vidtages av stater och internationella mellanstatliga organisationer vilka ägnar sig åt utsändandet av rymdföremål, sådana föremål emellanåt kan orsaka skada,

som erkänner behovet av att utarbeta effektiva internationella regler och förfaranden beträffande ansvar för skada som orsakas av rymdföremål och att i synnerhet säkerställa ett snabbt erläggande av full och rättvis ersättning enligt bestämmelserna i denna konvention till offer för sådan skada,

som är övertygade om att fastställandet av sådana regler och förfaranden kommer att bidra till att stärka det internationella samarbetet inom området för utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden för fredliga ändamål,

har överenskommit om följande:

Artikel 1

I denna konvention

a) skall med uttrycket "skada" förstås förlust av liv, kroppsskada eller annat men för hälsan eller också förlust av eller skada på egendom som tillhör stat, fysisk eller juridisk person eller internationell mellanstatlig organisation;

(b) The term "launching" includes attempted launching;

(c) The term "launching State" means:

(i) a State which launches or procures the launching of a space object;

(ii) a State from whose territory or facility a space object is launched;

(d) The term "space object" includes component parts of a space object as well as its launch vehicle and parts thereof.

Article II

A launching State shall be absolutely liable to pay compensation for damage caused by its space object on the surface of the earth or to aircraft in flight.

Article III

In the event of damage being caused elsewhere than on the surface of the earth to a space object of one launching State or to persons or property on board such a space object by a space object of another launching State, the latter shall be liable only if the damage is due to its fault or the fault of persons for whom it is responsible.

Article IV

1. In the event of damage being caused elsewhere than on the surface of the earth to a space object of one launching State or to persons or property on board such a space object by a space object of another launching State, and of damage thereby being caused to a third State or to its natural or juridical persons, the first two States shall be jointly and severally liable to the third State, to the extent indicated by the following:

(a) If the damage has been caused to the third State on the surface of the earth or to aircraft in flight, their liability to the third State shall be absolute;

(b) If the damage has been caused to a space object of the third State or to persons or property on board that space object

b) Le terme « lancement » désigne également la tentative de lancement;

c) L'expression « Etat de lancement » désigne :

i) un Etat qui procède ou fait procéder au lancement d'un objet spatial;

ii) un Etat dont le territoire ou les installations servent au lancement d'un objet spatial;

d) L'expression « objet spatial » désigne également les éléments constitutifs d'un objet spatial, ainsi que son lanceur et les éléments de ce dernier.

Article II

Un Etat de lancement a la responsabilité absolue de verser réparation pour le dommage causé par son objet spatial à la surface de la Terre ou aux aéronefs en vol.

Article III

En cas de dommage causé, ailleurs qu'à la surface de la Terre, à un objet spatial d'un Etat de lancement ou à des personnes ou à des biens se trouvant à bord d'un tel objet spatial, par un objet spatial d'un autre Etat de lancement, ce dernier Etat n'est responsable que si le dommage est imputable à sa faute ou à la faute des personnes dont il doit répondre.

Article IV

1. En cas de dommage causé, ailleurs qu'à la surface de la Terre, à un objet spatial d'un Etat de lancement ou à des personnes ou à des biens se trouvant à bord d'un tel objet spatial, par un objet spatial d'un autre Etat de lancement, et en cas de dommage causé de ce fait à un Etat tiers ou à des personnes physiques ou morales relevant de lui, les deux premiers Etats sont solidairement responsables envers l'Etat tiers dans les limites indiquées ci-après :

a) si le dommage a été causé à l'Etat tiers à la surface de la Terre ou à un aéronef en vol, leur responsabilité envers l'Etat est absolue;

b) si le dommage a été causé à un objet spatial d'un Etat tiers ou à des personnes ou à des biens se trouvant à bord d'un tel objet

b) skall uttrycket "utsändande" inbegripa försök till utsändande;

c) skall med uttrycket "utsändande stat" förstås:

(i) stat som sänder ut ett rymdföremål eller medverkar vid utsändandet av ett rymdföremål;

(ii) stat från vars område eller anordningar ett rymdföremål sänds ut;

d) skall uttrycket "rymdföremål" inbegripa beståndsdelar av ett rymdföremål liksom också dess bärraket och delar av den.

Artikel 2

Utsändande stat skall vara ovillkorligen förpliktad att lämna ersättning för skada som dess rymdföremål har orsakat på jordens yta eller på luftfartyg under flygning.

Artikel 3

Om skada annorstädes än på jordens yta tillfogas en utsändande stats rymdföremål eller person eller egendom ombord på ett sådant rymdföremål av en annan utsändande stats rymdföremål, skall sistnämnda stat vara ansvarig endast om skadan kan tillskrivas fel eller försummelse av den staten eller av person som den är ansvarig för.

Artikel 4

1. Om skada annorstädes än på jordens yta tillfogas en utsändande stats rymdföremål eller person eller egendom ombord på sådant rymdföremål av en annan utsändande stats rymdföremål och om därigenom skada tillfogas tredje stat eller dess fysiska eller juridiska personer, skall de förstnämnda två staterna vara solidariskt ansvariga gentemot den tredje staten i nedanstående utsträckning:

a) om skadan har drabbat tredje stat på jordens yta eller dess luftfartyg under flygning, skall deras ansvar gentemot denna stat vara ovillkorligt;

b) om skadan har drabbat tredje stats rymdföremål eller person eller egendom ombord på sådant rymdföremål annorstä-

elsewhere than on the surface of the earth, their liability to the third State shall be based on the fault of either of the first two States or on the fault of persons for whom either is responsible.

2. In all cases of joint and several liability referred to in paragraph 1, the burden of compensation for the damage shall be apportioned between the first two States in accordance with the extent to which they were at fault; if the extent of the fault of each of these States cannot be established, the burden of compensation shall be apportioned equally between them. Such apportionment shall be without prejudice to the right of the third State to seek the entire compensation due under this Convention from any or all of the launching States which are jointly and severally liable.

Article V

1. Whenever two or more States jointly launch a space object, they shall be jointly and severally liable for any damage caused.

2. A launching State which has paid compensation for damage shall have the right to present a claim for indemnification to other participants in the joint launching. The participants in a joint launching may conclude agreements regarding the apportioning among themselves of the financial obligation in respect of which they are jointly and severally liable. Such agreements shall be without prejudice to the right of a State sustaining damage to seek the entire compensation due under this Convention from any or all of the launching States which are jointly and severally liable.

3. A State from whose territory or facility a space object is launched shall be regarded as a participant in a joint launching.

Article VI

1. Subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, exoneration from absolute liability shall be granted to the extent that a launching State establishes that the damage

spatial, ailleurs qu'à la surface de la Terre, leur responsabilité envers l'Etat tiers est fondée sur la faute de l'un d'eux ou sur la faute de personnes dont chacun d'eux doit répondre.

2. Dans tous les cas de responsabilité solidaire prévue au paragraphe 1 du présent article, la charge de la réparation pour le dommage est répartie entre les deux premiers Etats selon la mesure dans laquelle ils étaient en faute; s'il est impossible d'établir dans quelle mesure chacun de ces Etats était en faute, la charge de la réparation est répartie entre eux de manière égale. Cette répartition ne peut porter atteinte au droit de l'Etat tiers de chercher à obtenir de l'un quelconque des Etats de lancement ou de tous les Etats de lancement qui sont solidairement responsables la pleine et entière réparation en vertu de la présente Convention.

Article V

1. Lorsque deux ou plusieurs Etats procèdent en commun au lancement d'un objet spatial, ils sont solidairement responsables de tout dommage qui peut en résulter.

2. Un Etat de lancement qui a réparé le dommage a un droit de recours contre les autres participants au lancement en commun. Les participants au lancement en commun peuvent conclure des accords relatifs à la répartition entre eux de la charge financière pour laquelle ils sont solidairement responsables. Lesdits accords ne portent pas atteinte au droit d'un Etat auquel a été causé un dommage de chercher à obtenir de l'un quelconque des Etats de lancement ou de tous les Etats de lancement qui sont solidairement responsables la pleine et entière réparation due en vertu de la présente Convention.

3. Un Etat dont le territoire ou les installations servent au lancement d'un objet spatial est réputé participant à un lancement commun.

Article VI

1. Sous réserve des dispositions du paragraphe 2 du présent article, un Etat de lancement est exonéré de la responsabilité absolue dans la mesure où il établit que le

des än på jordens yta, skall deras ansvar gentemot tredje stat grundas på fel eller försummelse av endera av de två förstnämnda staterna eller på fel eller försummelse av person som den ena eller den andra staten är ansvarig för.

2. I samtliga fall av solidariskt ansvar vilka avses i första punkten i denna artikel skall skadeståndsskyldigheten fördelas mellan de först nämnda två staterna alltefter graden av vars och ens fel eller försummelse; om det är omöjligt att fastställa i vilken utsträckning vardera staten varit vållande, skall skadeståndsskyldigheten fördelas lika mellan dem. Sådan fördelning har ingen inverkan på tredje stats rätt att söka utfå det fulla ersättningsbelopp, som skall utgå enligt denna konvention, från envar utsändande stat eller från samtliga utsändande stater som är solidariskt ansvariga.

Artikel 5

1. Då två eller flera stater gemensamt sänder ut ett rymdföremål, skall de vara solidariskt ansvariga för varje skada som kan uppkomma.

2. En utsändande stat som har ersatt skada har rätt att kräva gottgörelse från de övriga deltagarna i det gemensamma utsändandet. Deltagarna i ett gemensamt utsändande får ingå avtal om hur de ekonomiska förpliktelserna som de är solidariskt ansvariga för skall fördelas mellan dem. Sådana avtal skall ej inverka på rätten för stat som har lidit skada att söka utfå det fulla ersättningsbelopp, som skall utgå enligt denna konvention, från envar utsändande stat eller från samtliga utsändande stater som är solidariskt ansvariga.

3. Stat, från vars område eller anordningar ett rymdföremål sänds ut, skall anses vara deltagare i ett gemensamt utsändande.

Artikel 6

1. Med förbehåll för bestämmelserna i andra punkten i denna artikel skall en utsändande stat befrias från ovillkorligt ansvar i den omfattning som den ådagalägger

has resulted either wholly or partially from gross negligence or from an act or omission done with intent to cause damage on the part of a claimant State or of natural or juridical persons it represents.

2. No exoneration whatever shall be granted in cases where the damage has resulted from activities conducted by a launching State which are not in conformity with international law including, in particular, the Charter of the United Nations and the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies.

Article VII

The provisions of this Convention shall not apply to damage caused by a space object of a launching State to:

(a) nationals of that launching State;

(b) foreign nationals during such time as they are participating in the operation of that space object from the time of its launching or at any stage thereafter until its descent, or during such time as they are in the immediate vicinity of a planned launching or recovery area as the result of an invitation by that launching State.

Article VIII

1. A State which suffers damage, or whose natural or juridical persons suffer damage, may present to a launching State a claim for compensation for such damage.

2. If the State of nationality has not presented a claim, another State may, in respect of damage sustained in its territory by any natural or juridical person, present a claim to a launching State.

3. If neither the State of nationality nor the State in whose territory the damage was

dommage résulte, en totalité ou en partie, d'une faute lourde ou d'un acte ou d'une omission commis dans l'intention de provoquer un dommage, de la part d'un Etat demandeur ou des personnes physiques ou morales que ce dernier Etat représente.

2. Aucune exonération, quelle qu'elle soit, n'est admise dans les cas où le dommage résulte d'activités d'un Etat de lancement qui ne sont pas conformes au droit international, y compris, en particulier, à la Charte des Nations Unies et au Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes.

Article VII

Les dispositions de la présente Convention ne s'appliquent pas au dommage causé par un objet spatial d'un Etat de lancement :

a) aux ressortissants de cet Etat de lancement;

b) aux ressortissants étrangers pendant qu'ils participent aux opérations de fonctionnement de cet objet spatial à partir du moment de son lancement ou à une phase ultérieure quelconque jusqu'à sa chute, ou pendant qu'ils se trouvent à proximité immédiate d'une zone envisagée comme devant servir au lancement ou à la récupération, à la suite d'une invitation de cet Etat de lancement.

Article VIII

1. Un Etat qui subit un dommage ou dont des personnes physiques ou morales subissent un dommage peut présenter à un Etat de lancement une demande en réparation pour ledit dommage.

2. Si l'Etat dont les personnes physiques ou morales possèdent la nationalité n'a pas présenté de demande en réparation, ou n'a pas pu identifier l'Etat de lancement qui est responsable, un autre Etat peut, à raison d'un dommage subi sur son territoire par une personne physique ou morale, présenter une demande à un Etat de lancement.

3. Si ni l'Etat dont les personnes physiques ou morales possèdent la nationalité ni

att skadan helt eller delvis är en följd av grov försummelse eller av handling eller underlåtenhet utförd i avsikt att orsaka skada, när försummelsen, handlingen eller underlåtenheten kan tillskrivas den ersättningsökande staten eller fysisk eller juridisk person som denna stat företräder.

2. Ingen ansvarsbefrielse skall medgivas i fall då skadan är en följd av en utsändande stats verksamhet som icke står i överensstämmelse med den internationella rättens regler, bland dessa särskilt Förenta nationernas stadga och fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar.

Artikel 7

Bestämmelserna i denna konvention skall ej tillämpas vid sådan skada som orsakas av en utsändande stats rymdföremål och som drabbar:

a) den utsändande statens medborgare;

b) annan stats medborgare under den tid de deltagar i handhavandet av detta rymdföremål från tidpunkten för dess utsändande eller vid något skede därefter till dess landning eller under den tid som de på inbjudan av den utsändande staten i fråga befinner sig i omedelbar närhet av ett planerat utskjutnings- eller landningsområde.

Artikel 8

1. Stat som lider skada eller vars fysiska eller juridiska personer lider skada kan kräva ersättning för sådan skada av utsändande stat.

2. Om den stat som skadelidande fysisk eller juridisk person tillhör icke har framställt ersättningskrav, kan en annan stat, på grundval av skada som på dess område tillfogats fysisk eller juridisk person, kräva ersättning av en utsändande stat.

3. Om varken den stat som skadelidande fysisk eller juridisk person tillhör eller den

sustained has presented a claim or notified its intention of presenting a claim, another State may, in respect of damage sustained by its permanent residents, present a claim to a launching State.

Article IX

A claim for compensation for damage shall be presented to a launching State through diplomatic channels. If a State does not maintain diplomatic relations with the launching State concerned, it may request another State to present its claim to that launching State or otherwise represent its interests under this Convention. It may also present its claim through the Secretary-General of the United Nations, provided the claimant State and the launching State are both Members of the United Nations.

Article X

1. A claim for compensation for damage may be presented to a launching State not later than one year following the date of the occurrence of the damage or the identification of the launching State which is liable.

2. If, however, a State does not know of the occurrence of the damage or has not been able to identify the launching State which is liable, it may present a claim within one year following the date on which it learned of the aforementioned facts; however, this period shall in no event exceed one year following the date on which the State could reasonably be expected to have learned of the facts through the exercise of due diligence.

3. The time-limits specified in paragraphs 1 and 2 shall apply even if the full extent of the damage may not be known. In this event, however, the claimant State shall be entitled to revise the claim and submit additional documentation after the expiration of such time-limits until one year after the full extent of the damage is known.

l'Etat sur le territoire duquel le dommage a été subi n'ont présenté de demande ou notifié leur intention de présenter une demande, un autre Etat peut, à raison du dommage subi par ses résidents permanents, présenter une demande à un Etat de lancement.

Article IX

La demande en réparation est présentée à l'Etat de lancement par la voie diplomatique. Tout Etat qui n'entretient pas de relations diplomatiques avec cet Etat de lancement peut prier un Etat tiers de présenter sa demande et de représenter de toute autre manière ses intérêts en vertu de la présente Convention auprès de cet Etat de lancement. Il peut également présenter sa demande par l'intermédiaire du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, à condition que l'Etat demandeur et l'Etat de lancement soient l'un et l'autre Membres de l'Organisation des Nations Unies.

Article X

1. La demande en réparation peut être présentée à l'Etat de lancement dans le délai d'un an à compter de la date à laquelle s'est produit le dommage ou à compter de l'identification de l'Etat de lancement qui est responsable.

2. Si toutefois un Etat n'a pas connaissance du fait que le dommage s'est produit ou n'a pas pu identifier l'Etat de lancement qui est responsable, sa demande est recevable dans l'année qui suit la date à laquelle il prend connaissance des faits susmentionnés; toutefois, le délai ne saurait en aucun cas dépasser une année à compter de la date à laquelle l'Etat, agissant avec toute diligence, pouvait raisonnablement être censé avoir eu connaissance des faits.

3. Les délais précisés aux paragraphes 1 et 2 du présent article s'appliquent même si l'étendue du dommage n'est pas exactement connue. En pareil cas, toutefois, l'Etat demandeur a le droit de réviser sa demande et de présenter des pièces additionnelles au-delà du délai précisé, jusqu'à l'expiration d'un délai d'un an à compter du moment où l'étendue du dommage est exactement connue.

stat på vars område skadan inträffat har framställt ersättningskrav eller meddelat sin avsikt att kräva ersättning, kan annan stat på grundval av skada som tillfogats i den staten stadigvarande bosatta personer kräva ersättning av en utsändande stat.

Artikel 9

Krav på ersättning för skada skall framställas hos en utsändande stat på diplomatisk väg. Om en stat ej upprätthåller diplomatiska förbindelser med den utsändande staten i fråga, kan den ombedja en annan stat att framföra sitt krav till denna utsändande stat eller att på annat sätt företräda den vid bevakandet av sina intressen enligt denna konvention. Den kan även framställa sitt ersättningskrav genom förmedling av Förenta nationernas generalsekreterare under förutsättning att den ersättningssökande staten och den utsändande staten båda är medlemmar av Förenta nationerna.

Artikel 10

1. Krav på ersättning för skada får framställas hos utsändande stat senast inom ett år räknat från den dag då skadan inträffade eller från den dag då den ansvarsskyldiga utsändande staten identifierades.

2. Om en stat emellertid icke känner till att skada har inträffat eller om den icke har kunnat identifiera den ansvarsskyldiga utsändande staten, får den framföra sitt krav inom loppet av ett år räknat från den dag då den fått kännedom om nu nämnda omständigheter; fristen skall dock icke i något fall överstiga ett år räknat från den dag då staten med iakttagande av tillbörlig vaksamhet skäligen kunde förväntas ha fått kännedom om dessa omständigheter.

3. De tidsfrister som anges i första och andra punkterna i denna artikel skall tillämpas, även om skadan icke är känd till hela sin omfattning. I sådant fall skall emellertid den ersättningssökande staten ha rätt att ändra sitt krav och att inkomma med ytterligare dokumentation efter utgången av dessa tidsfrister ända till dess ett år förflutit efter den tidpunkt då skadans hela omfattning blev känd.

Article XI

1. Presentation of a claim to a launching State for compensation for damage under this Convention shall not require the prior exhaustion of any local remedies which may be available to a claimant State or to natural or juridical persons it represents.

2. Nothing in this Convention shall prevent a State, or natural or juridical persons it might represent, from pursuing a claim in the courts or administrative tribunals or agencies of a launching State. A State shall not, however, be entitled to present a claim under this Convention in respect of the same damage for which a claim is being pursued in the courts or administrative tribunals or agencies of a launching State or under another international agreement which is binding on the States concerned.

Article XII

The compensation which the launching State shall be liable to pay for damage under this Convention shall be determined in accordance with international law and the principles of justice and equity, in order to provide such reparation in respect of the damage as will restore the person, natural or juridical, State or international organisation on whose behalf the claim is presented to the condition which would have existed if the damage had not occurred.

Article XIII

Unless the claimant State and the State from which compensation is due under this Convention agree on another form of compensation, the compensation shall be paid in the currency of the claimant State or, if that State so requests, in the currency of the State from which compensation is due.

Article XIV

If no settlement of a claim is arrived at through diplomatic negotiations as provided for in Article IX, within one year from the

Article XI

1. La présentation d'une demande en réparation à l'Etat de lancement en vertu de la présente Convention n'exige pas l'épuisement préalable des recours internes qui seraient ouverts à l'Etat demandeur ou aux personnes physiques ou morales dont il représente les intérêts.

2. Aucune disposition de la présente Convention n'empêche un Etat ou une personne physique ou morale qu'il peut représenter de former une demande auprès des instances juridictionnelles ou auprès des organes administratifs d'un Etat de lancement. — Toutefois, un Etat n'a pas le droit de présenter une demande en vertu de la présente Convention à raison d'un dommage pour lequel une demande est déjà introduite auprès des instances juridictionnelles ou auprès des organes administratifs d'un Etat de lancement, ni en application d'un autre accord international par lequel les Etats intéressés seraient liés.

Article XII

Le montant de la réparation que l'Etat de lancement sera tenu de payer pour le dommage en application de la présente Convention sera déterminé conformément au droit international et aux principes de justice et d'équité, de telle manière que la réparation pour le dommage soit de nature à rétablir la personne, physique ou morale, l'Etat ou l'organisation internationale demandeur dans la situation qui aurait existé si le dommage ne s'était pas produit.

Article XIII

A moins que l'Etat demandeur et l'Etat qui est tenu de réparer en vertu de la présente Convention ne conviennent d'un autre mode de réparation, le montant de la réparation est payé dans la monnaie de l'Etat demandeur ou, à la demande de celui-ci, dans la monnaie de l'Etat qui est tenu de réparer le dommage.

Article XIV

Si, dans un délai d'un an à compter de la date à laquelle l'Etat demandeur a notifié à l'Etat de lancement qu'il a soumis les

Artikel 11

1. För att göra gällande ett krav på skadestånd enligt denna konvention hos utsändande stat fordras icke att ersättningsökande stat eller fysisk eller juridisk person som den företräder först skall ha uttömt tillgängliga inhemska rättsmedel.

2. Ingen bestämmelse i denna konvention skall hindra stat eller fysisk eller juridisk person som den företräder från att göra gällande ett ersättningsanspråk inför allmän domstol, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet i utsändande stat. Stat skall emellertid icke vara berättigad att framföra ett krav med stöd av denna konvention för samma skada, för vilken anspråk göres gällande inför allmän domstol, förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet i utsändande stat eller med stöd av annan internationell överenskommelse som är bindande för staterna i fråga.

Artikel 12

Det ersättningsbelopp som den utsändande staten enligt denna konvention skall vara skyldig erlägga för skada skall bestämmas i överensstämmelse med den internationella rättens regler samt med vad rättvisa och billighet fordrar, så att den gottgörelse som utgår för skadan försätter den fysiska eller juridiska person, stat eller internationella organisation för vars räkning kravet rests i samma tillstånd som skulle ha varit för handen om skadan icke hade inträffat.

Artikel 13

Om icke den ersättningsökande staten och den stat som skall utge ersättning enligt denna konvention överenskommer om annan form för ersättning, skall ersättningen utbetalas i den ersättningsökande statens valuta eller, om denna stat så begär, i den ersättningskyldiga statens valuta.

Artikel 14

Om ett ersättningsanspråk ej avgjorts genom diplomatiska förhandlingar enligt artikel 9 inom ett år räknat från den dag då er-

date on which the claimant State notifies the launching State that it has submitted the documentation of its claim, the parties concerned shall establish a Claims Commission at the request of either party.

Article XV

1. The Claims Commission shall be composed of three members: one appointed by the claimant State, one appointed by the launching State and the third member, the Chairman, to be chosen by both parties jointly. Each party shall make its appointment within two months of the request for the establishment of the Claims Commission.

2. If no agreement is reached on the choice of the Chairman within four months of the request for the establishment of the Commission, either party may request the Secretary-General of the United Nations to appoint the Chairman within a further period of two months.

Article XVI

1. If one of the parties does not make its appointment within the stipulated period, the Chairman shall, at the request of the other party, constitute a single-member Claims Commission.

2. Any vacancy which may arise in the Commission for whatever reason shall be filled by the same procedure adopted for the original appointment.

3. The Commission shall determine its own procedure.

4. The Commission shall determine the place or places where it shall sit and all other administrative matters.

5. Except in the case of decisions and awards by a single-member Commission, all decisions and awards of the Commission shall be by majority vote.

pièces justificatives de sa demande, une demande en réparation n'est pas réglée par voie de négociations diplomatiques selon l'article IX, les parties intéressées constituent, sur la demande de l'une d'elles, une Commission de règlement des demandes.

Article XV

1. La Commission de règlement des demandes se compose de trois membres : un membre désigné par l'Etat demandeur, un membre désigné par l'Etat de lancement et le troisième membre, le Président, choisi d'un commun accord par les deux parties. Chaque partie procède à cette désignation dans un délai de deux mois à compter de la demande de constitution de la Commission de règlement des demandes.

2. Si aucun accord n'intervient sur le choix du Président dans un délai de quatre mois à compter de la demande de constitution de la Commission, l'une ou l'autre des parties peut prier le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies de nommer le Président dans un délai supplémentaire de deux mois.

Article XVI

1. Si l'une des parties ne procède pas, dans le délai prévu, à la désignation qui lui incombe, le Président, sur la demande de l'autre partie, constituera à lui seul la Commission de règlement des demandes.

2. Si, pour une raison quelconque, une vacance survient dans la Commission, il y est pourvu suivant la procédure adoptée pour la désignation initiale.

3. La Commission détermine sa propre procédure.

4. La Commission décide du ou des lieux où elle siège, ainsi que de toutes autres questions administratives.

5. Exception faite des décisions et sentences rendues dans les cas où la Commission n'est composée que d'un seul membre, toutes les décisions et sentences de la Commission sont rendues à la majorité.

sättningssökande stat underrättat utsändande stat om att den har överlämnat underlaget för sitt krav, skall berörda parter tillsätta en skadeståndskommission på endera partens begäran.

Artikel 15

1. Skadeståndskommissionen skall bestå av tre medlemmar: en medlem utses av den ersättningssökande staten, en medlem utses av den utsändande staten och den tredje medlemmen, ordföranden, skall väljas av båda parterna gemensamt. Vardera parten skall utse sin medlem inom två månader efter det att begäran gjorts om tillsättande av en skadeståndskommission.

2. Har överenskommelse ej nåtts i valet av ordförande inom fyra månader efter det att begäran gjorts om tillsättande av en skadeståndskommission, kan endera parten begära att Förenta nationernas generalsekretär utser ordförande, vilket skall ske inom loppet av ytterligare två månader.

Artikel 16

1. Utser ena parten icke sin medlem inom föreskriven tid, skall ordföranden på andra partens begäran utgöra en skadeståndskommission bestående av en ledamot.

2. Varje vakans som, av vilken orsak som helst, kan uppstå inom skadeståndskommissionen skall fyllas enligt samma förfarande som vid den ursprungliga tillsättningen.

3. Skadeståndskommissionen fastställer sina egna procedurregler.

4. Skadeståndskommissionen beslutar om den eller de platser där den skall sammanträda samt om alla övriga administrativa frågor.

5. Med undantag av de domar och avgöranden som meddelas av en skadeståndskommission bestående av en ledamot skall en skadeståndskommissions domar och avgöranden beslutas genom majoritetsbeslut.

Article XVII

No increase in the membership of the Claims Commission shall take place by reason of two or more claimant States or launching States being joined in any one proceeding before the Commission. The claimant States so joined shall collectively appoint one member of the Commission in the same manner and subject to the same conditions as would be the case for a single claimant State. When two or more launching States are so joined, they shall collectively appoint one member of the Commission in the same way. If the claimant States or the launching States do not make the appointment within the stipulated period, the Chairman shall constitute a single-member Commission.

Article XVIII

The Claims Commission shall decide the merits of the claim for compensation and determine the amount of compensation payable, if any.

Article XIX

1. The Claims Commission shall act in accordance with the provisions of Article XII.

2. The decision of the Commission shall be final and binding if the parties have so agreed; otherwise the Commission shall render a final and recommendatory award, which the parties shall consider in good faith. The Commission shall state the reasons for its decision or award.

3. The Commission shall give its decision or award as promptly as possible and no later than one year from the date of its establishment, unless an extension of this period is found necessary by the Commission.

4. The Commission shall make its decision or award public. It shall deliver a certified copy of its decision or award to each of the parties and to the Secretary-General of the United Nations.

Article XVII.

La composition de la Commission de règlement des demandes n'est pas élargie du fait que deux ou plusieurs Etats demandeurs ou que deux ou plusieurs Etats de lancement sont parties à une procédure engagée devant elle. Les Etats demandeurs parties à une telle procédure nomment conjointement un membre de la Commission de la même manière et sous les mêmes conditions que s'il n'y avait qu'un seul Etat demandeur. Si deux ou plusieurs Etats de lancement sont parties à une telle procédure, ils nomment conjointement un membre de la Commission, de la même manière. Si les Etats demandeurs ou les Etats de lancement ne procèdent pas, dans les délais prévus, à la désignation qui leur incombe, le Président constituera à lui seul la Commission.

Article XVIII

La Commission de règlement des demandes décide du bien-fondé de la demande en réparation et fixe, s'il y a lieu, le montant de la réparation à verser.

Article XIX

1. La Commission de règlement des demandes agit en conformité des dispositions de l'article XII.

2. La décision de la Commission a un caractère définitif et obligatoire si les parties en sont convenues ainsi; dans le cas contraire, la Commission rend une sentence définitive valant recommandation, que les parties prennent en considération de bonne foi. La Commission motive sa décision ou sa sentence.

3. La Commission rend sa décision ou sa sentence aussi rapidement que possible et au plus tard dans un délai d'un an à compter de la date à laquelle elle a été constituée, à moins que la Commission ne juge nécessaire de proroger ce délai.

4. La Commission rend publique sa décision ou sa sentence. Elle en fait tenir une copie certifiée conforme à chacune des parties et au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Artikel 17

Antalet medlemmar i skadeståndskommissionen skall ej utökas på grund av att två eller flera ersättningssökande stater eller två eller flera utsändande stater förenats i ett och samma förfarande inför kommissionen. De sålunda förenade ersättningssökande staterna skall gemensamt utse en medlem av kommissionen på samma sätt och på samma villkor som skulle varit fallit med en enda ersättningssökande stat. Då två eller flera utsändande stater har blivit så förenade, skall de gemensamt utse en medlem av kommissionen på samma sätt. Om de ersättningssökande staterna eller de utsändande staterna ej inom föreskriven tid utser sin medlem av kommissionen, skall ordföranden utgöra en kommission bestående av en ledamot.

Artikel 18

Skadeståndskommissionen avgör huruvida ersättningskravet är berättigat och fastställer i förekommande fall det ersättningsbelopp som skall utbetalas.

Artikel 19

1. Skadeståndskommissionen skall handla i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel 12.

2. Kommissionens dom skall vara slutlig och bindande, om parterna har överenskommit om det; i annat fall skall kommissionen fatta ett avgörande som är slutligt och som skall gälla som en rekommendation vilken parterna lojalt skall taga i beaktande. Kommissionen skall ange skälen för domen eller avgörandet.

3. Kommissionen skall meddela sin dom eller sitt avgörande så snabbt som möjligt och senast inom ett år räknat från den dag då den tillsattes, om kommissionen icke finner det nödvändigt att förlänga denna frist.

4. Kommissionen skall offentliggöra sin dom eller sitt avgörande. Den skall tillstålla varje part samt Förenta nationernas generalsekreterare en bestyrkt avskrift av domen eller avgörandet.

Article XX

The expenses in regard to the Claims Commission shall be borne equally by the parties, unless otherwise decided by the Commission.

Article XXI

If the damage caused by a space object presents a large-scale danger to human life or seriously interferes with the living conditions of the population or the functioning of vital centres, the States Parties, and in particular the launching State, shall examine the possibility of rendering appropriate and rapid assistance to the State which has suffered the damage, when it so requests. However, nothing in this Article shall affect the rights or obligations of the States Parties under this Convention.

Article XXII

1. In this Convention, with the exception of Articles XXIV to XXVII, references to States shall be deemed to apply to any international intergovernmental organisation which conducts space activities if the organisation declares its acceptance of the rights and obligations provided for in this Convention and if a majority of the States members of the organisation are States Parties to this Convention and to the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies.

2. States members of any such organisation which are States Parties to this Convention shall take all appropriate steps to ensure that the organisation makes a declaration in accordance with the preceding paragraph.

3. If an international intergovernmental organisation is liable for damage by virtue of the provisions of this Convention, that organisation and those of its members which are States Parties to this Convention shall be jointly and severally liable; provided, however, that:

Article XX

Les dépenses relatives à la Commission de règlement des demandes sont réparties également entre les parties, à moins que la Commission n'en décide autrement.

Article XXI

Si le dommage causé par un objet spatial met en danger, à grande échelle, les vies humaines ou compromet sérieusement les conditions de vie de la population ou le fonctionnement des centres vitaux, les Etats parties, et notamment l'Etat de lancement, examineront la possibilité de fournir une assistance appropriée et rapide à l'Etat qui aurait subi le dommage, lorsque ce dernier en formule la demande. Cet article, cependant, est sans préjudice des droits et obligations des Etats parties en vertu de la présente Convention.

Article XXII

1. Dans la présente Convention, à l'exception des articles XXIV à XXVII, les références aux Etats s'appliquent à toute organisation internationale intergouvernementale qui se livre à des activités spatiales, si cette organisation déclare accepter les droits et les obligations prévus dans la présente Convention et si la majorité des Etats membres de l'organisation sont des Etats parties à la présente Convention et au Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes.

2. Les Etats membres d'une telle organisation qui sont des Etats parties à la présente Convention prennent toutes les dispositions voulues pour que l'organisation fasse une déclaration en conformité du paragraphe précédent.

3. Si une organisation internationale intergouvernementale est responsable de dommage aux termes des dispositions de la présente Convention, cette organisation et ceux de ses membres qui sont des Etats parties à la présente Convention sont solidairement responsables, étant entendu toutefois que :

Artikel 20

Kostnaderna för skadeståndskommissionen skall bestridas av parterna till lika delar, såvida kommissionen icke har beslutat annorlunda.

Artikel 21

Om den skada som ett rymdföremål orsakar medför stor fara för människoliv eller allvarligt stör befolkningens levnadsförhållanden eller livsviktiga centras funktioner, skall de avtalslutande staterna och i synnerhet den utsändande staten undersöka möjligheterna att bringa lämpligt och snabbt bistånd åt den stat som utsatts för skadan, när den anhåller därom. Denna artikel innehåller dock icke någonting som inverkar på de avtalslutande staternas rättigheter och skyldigheter enligt denna konvention.

Artikel 22

1. Med undantag av artiklarna 24—27 skall hänvisningarna i denna konvention till stater anses tillämpliga på varje internationell mellanstatlig organisation som bedriver rymdverksamhet, försåvitt denna organisation ger tillkänna, att den antager de rättigheter och skyldigheter som innefattas i denna konvention och majoriteten av organisationens medlemsstater är avtalslutande parter i denna konvention och i fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar.

2. Stater som är medlemmar i sådan organisation och som är avtalslutande parter i denna konvention skall vidtaga alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att organisationen avger en förklaring i enlighet med föregående punkt.

3. Om en internationell mellanstatlig organisation är ansvarig för skada enligt bestämmelserna i denna konvention, skall organisationen i fråga och de av dess medlemsstater som är avtalslutande parter i denna konvention, vara solidariskt ansvariga, detta dock under följande förutsättningar:

(a) any claim for compensation in respect of such damage shall be first presented to the organisation;

(b) only where the organisation has not paid, within a period of six months, any sum agreed or determined to be due as compensation for such damage, may the claimant State invoke the liability of the members which are States Parties to this Convention for the payment of that sum.

4. Any claim, pursuant to the provisions of this Convention, for compensation in respect of damage caused to an organisation which has made a declaration in accordance with paragraph 1 of this Article shall be presented by a State member of the organisation which is a State Party to this Convention.

Article XXIII

1. The provisions of this Convention shall not affect other international agreements in force in so far as relations between the States Parties to such agreements are concerned.

2. No provision of this Convention shall prevent States from concluding international agreements reaffirming, supplementing or extending its provisions.

Article XXIV

1. This Convention shall be open to all States for signature. Any State which does not sign this Convention before its entry into force in accordance with paragraph 3 of this Article may accede to it at any time.

2. This Convention shall be subject to ratification by signatory States. Instruments of ratification and instruments of accession shall be deposited with the Governments of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Union of Soviet Socialist Republics and the United States of America, which are hereby designated the Depositary Governments.

3. This Convention shall enter into force on the deposit of the fifth instrument of ratification.

a) toute demande en réparation pour ce dommage doit être présentée d'abord à l'organisation; et

b) seulement dans le cas où l'organisation n'aurait pas versé dans le délai de six mois la somme convenue ou fixée comme réparation pour le dommage, l'Etat demandeur peut invoquer la responsabilité des membres qui sont des Etats parties à la présente Convention pour le paiement de ladite somme.

4. Toute demande en réparation formulée conformément aux dispositions de la présente Convention pour le dommage causé à une organisation qui a fait une déclaration conformément au paragraphe 1 du présent article doit être présentée par un Etat membre de l'organisation qui est un Etat partie à la présente Convention.

Article XXIII

1. Les dispositions de la présente Convention ne portent pas atteinte aux autres accords internationaux en vigueur dans les rapports entre les Etats parties à ces accords.

2. Aucune disposition de la présente Convention ne saurait empêcher les Etats de conclure des accords internationaux confirmant, complétant ou développant ses dispositions.

Article XXIV

1. La présente Convention est ouverte à la signature de tous les Etats. Tout Etat qui n'aura pas signé la présente Convention avant son entrée en vigueur conformément au paragraphe 3 du présent article pourra y adhérer à tout moment.

2. La présente Convention sera soumise à la ratification des Etats signataires. Les instruments de ratification et les instruments d'adhésion seront déposés auprès des Gouvernements du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord, des Etats-Unis d'Amérique, et de l'Union des Républiques socialistes soviétiques, qui sont ainsi désignés comme gouvernements dépositaires.

3. La présente Convention entrera en vigueur à la date du dépôt du cinquième instrument de ratification.

a) ersättningsanspråk beträffande sådan skada skall först riktas till organisationen;

b) endast i fall, då organisationen ej inom sex månader har erlagt det belopp varom överenskommelse har träffats eller som har fastställts såsom gottgörelse för sådan skada, får ersättningsökande stat åberopa det ansvar för betalning av nämnda belopp vilket åvilar sådana medlemsstater som är avtalsslutande parter i denna konvention.

4. Krav enligt bestämmelserna i denna konvention på ersättning beträffande skada som vållats en organisation vilken gjort ett tillkännagivande enligt första punkten i denna artikel skall framställas av stat som är medlem av organisationen och avtalsslutande part i denna konvention.

Artikel 23

1. Bestämmelserna i denna konvention inverkar icke på andra gällande internationella överenskommelser, såvitt angår förhållandena mellan de avtalsslutande parterna i sådana överenskommelser.

2. Ingen bestämmelse i denna konvention skall utgöra hinder för stater att ingå internationella överenskommelser som bekräftar, fullständigar eller utvidgar bestämmelserna i konventionen.

Artikel 24

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater. Stat som ej undertecknar denna konvention före dess ikraftträdande enligt tredje punkten i denna artikel kan ansluta sig till den när som helst.

2. Denna konvention skall ratificeras av de stater som undertecknar den. Ratifikations- och anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirlands regering, De Socialistiska Rådsrepublikernas Unions regering och Amerikas Förenade staters regering, vilka härigenom utses till depositarieregeringar.

3. Denna konvention skall träda i kraft den dag då det femte ratifikationsinstrumentet deponeras.

4. For States whose instruments of ratification or accession are deposited subsequent to the entry into force of this Convention, it shall enter into force on the date of the deposit of their instruments of ratification or accession.

5. The Depositary Governments shall promptly inform all signatory and acceding States of the date of each signature, the date of deposit of each instrument of ratification of and accession to this Convention, the date of its entry into force and other notices.

6. This Convention shall be registered by the Depositary Governments pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article XXV

Any State Party to this Convention may propose amendments to this Convention. Amendments shall enter into force for each State Party to the Convention accepting the amendments upon their acceptance by a majority of the States Parties to the Convention on the date of acceptance by it.

Article XXVI

Ten years after the entry into force of this Convention, the question of the review of this Convention shall be included in the provisional agenda of the United Nations General Assembly in order to consider, in the light of past application of the Convention, whether it requires revision. However, at any time after the Convention has been in force for five years, and at the request of one-third of the States Parties to the Convention, and with the concurrence of the majority of the States Parties, a conference of the States Parties shall be convened to review this Convention.

4. Pour les Etats dont les instruments de ratification ou d'adhésion seront déposés après l'entrée en vigueur de la présente Convention, celle-ci entrera en vigueur à la date du dépôt de leurs instruments de ratification ou d'adhésion.

5. Les gouvernements depositaires informeront sans délai tous les Etats qui auront signé la présente Convention ou y auront adhéré de la date de chaque signature, de la date du dépôt de chaque instrument de ratification de la présente Convention ou d'adhésion à la présente Convention, de la date d'entrée en vigueur de la Convention, ainsi que de toute autre communication.

6. La présente Convention sera enregistrée par les gouvernements depositaires conformément à l'Article 102 de la Charte des Nations Unies.

Article XXV

Tout Etat partie à la présente Convention peut proposer des amendements à la Convention. Les amendements prendront effet à l'égard de chaque Etat partie à la Convention acceptant les amendements dès qu'ils auront été acceptés par la majorité des Etats parties à la Convention et, par la suite, pour chacun des autres Etats parties à la Convention, à la date de son acceptation desdits amendements.

Article XXVI

Dix ans après l'entrée en vigueur de la présente Convention, la question de l'examen de la Convention sera inscrite à l'ordre du jour provisoire de l'Assemblée générale de l'Organisation des Nations Unies, à l'effet d'examiner, à la lumière de l'application de la Convention pendant la période écoulée, si elle appelle une révision. Toutefois, cinq ans après la date d'entrée en vigueur de la Convention, une conférence des Etats parties à la Convention sera convoquée, à la demande d'un tiers des Etats parties à la Convention, et avec l'assentiment de la majorité d'entre eux, afin de réexaminer la présente Convention.

4. För stater, vilkas ratifikations- eller anslutningsinstrument deponeras efter denna konventions ikraftträdande, skall densamma träda i kraft på dagen för deponerandet av deras ratifikations- eller anslutningsinstrument.

5. Depositarieregeringarna skall omedelbart underrätta alla stater som undertecknat eller anslutit sig till denna konvention om dagen för undertecknande, dagen för deponerande av ratifikations- eller anslutningsinstrument, dagen för ikraftträdandet och om andra meddelanden.

6. Denna konvention skall registreras av depositarieregeringarna enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga.

Artikel 25

Varje avtalsslutande stat får föreslå ändringar i denna konvention. Ändringar träder i kraft för varje avtalsslutande stat som godkänner ändringarna, då en majoritet av de avtalsslutande staterna godkänt dem och därefter för varje annan avtalsslutande stat på dagen för dess godkännande av ändringarna.

Artikel 26

Tio år efter det att denna konvention har trätt i kraft skall frågan om översyn av konventionen föras upp på den provisoriska dagordningen för Förenta nationernas generalförsamling som i ljuset av erfarenheterna av konventionens tillämpning under den förflutna tiden skall pröva huruvida konventionen behöver ändras. När som helst, sedan konventionen varit i kraft i fem år, och på begäran av en tredjedel av de avtalsslutande staterna samt med instämmande av majoriteten av de avtalsslutande staterna, skall dock en konferens sammankallas med de avtalsslutande staterna för att överse denna konvention.

Article XXVII

Any State Party to this Convention may give notice of its withdrawal from the Convention one year after its entry into force by written notification to the Depositary Governments. Such withdrawal shall take effect one year from the date of receipt of this notification.

Article XXVIII

This Convention, of which the English, Russian, French, Spanish and Chinese texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the Depositary Governments. Duly certified copies of this Convention shall be transmitted by the Depositary Governments to the Governments of the signatory and acceding States.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed this Convention.

DONE in triplicate at the cities of London, Moscow and Washington this twenty-ninth day of March one thousand nine hundred and seventy-two.

Article XXVII

Tout Etat partie à la présente Convention peut, un an après l'entrée en vigueur de la Convention, communiquer son intention de cesser d'y être partie par voie de notification écrite adressée aux gouvernements dépositaires. Cette notification prendra effet un an après la date à laquelle elle aura été reçue.

Article XXVIII

La présente Convention, dont les textes anglais, russe, espagnol, français et chinois font également foi, sera déposée dans les archives des gouvernements dépositaires. Des copies dûment certifiées de la présente Convention seront adressées par les gouvernements dépositaires aux gouvernements des Etats qui auront signé la Convention ou qui y auront adhéré.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment habilités à cet effet, ont signé la présente Convention.

FAIT en trois exemplaires à Londres, Moscou et Washington, le vingt-neuvième jour de mars mil neuf cent soixante-douze.

Artikel 27

Varje avtalsslutande stat får meddela sin avsikt att frånträda konventionen ett år efter dess ikraftträdande genom skriftlig underrättelse till depositarieregeringarna. Frånträdan blir gällande ett år från dagen för meddelandets mottagande.

Artikel 28

Denna konvention vars engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter äger lika vitsord, skall deponeras i depositarieregeringarnas arkiv. Vederbörligen bestyrkta avskrifter av denna konvention skall av depositarieregeringarna översändas till regeringarna i de stater, som har undertecknat eller anslutit sig till konventionen.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Som skedde i London, Moskva och Washington den tjugonionde mars 1972 i tre exemplar.

Convention on registration of objects launched into outer space

The States Parties to this Convention,

Recognizing the common interest of all mankind in furthering the exploration and use of outer space for peaceful purposes,

Recalling that the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies of 27 January 1967 affirms that States shall bear international responsibility for their national activities in outer space and refers to the State on whose registry an object launched into outer space is carried,

Recalling also that the Agreement on the Rescue of Astronauts, the Return of Astronauts and the Return of Objects Launched into Outer Space of 22 April 1968 provides that a launching authority shall, upon request, furnish identifying data prior to the return of an object it has launched into outer space found beyond the territorial limits of the launching authority,

Recalling further that the Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects of 29 March 1972 establishes international rules and procedures concerning the liability of launching States for damage caused by their space objects,

Desiring, in the light of the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies, to make provision for the national registration by launching States of space objects launched into outer space,

Desiring further that a central register of objects launched into outer space be estab-

Convention sur l'immatriculation des objets lancés dans l'espace extra-atmosphérique

Les Etats parties à la présente Convention,

Reconnaissant qu'il est de l'intérêt commun de l'humanité tout entière de favoriser l'exploration et l'utilisation de l'espace extra-atmosphérique à des fins pacifiques,

Rappelant que le Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes, en date du 27 janvier 1967, affirme que les Etats ont la responsabilité internationale des activités nationales dans l'espace extra-atmosphérique et mentionne l'Etat sur le registre duquel est inscrit un objet lancé dans l'espace extra-atmosphérique.

Rappelant également que l'Accord sur le sauvetage des astronautes, le retour des astronautes et la restitution des objets lancés dans l'espace extra-atmosphérique, en date du 22 avril 1968, prévoit que l'autorité de lancement doit fournir, sur demande, des données d'identification avant qu'un objet qu'elle a lancé dans l'espace extra-atmosphérique et qui est trouvé au-delà de ses limites territoriales ne lui soit restitué,

Rappelant en outre que la Convention sur la responsabilité internationale pour les dommages causés par des objets spatiaux, en date du 29 mars 1972, établit des règles et des procédures internationales relatives à la responsabilité qu'assument les Etats de lancement pour les dommages causés par leurs objets spatiaux,

Désireux, compte tenu du Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes, de prévoir l'immatriculation nationale par les Etats de lancement des objets spatiaux lancés dans l'espace extra-atmosphérique,

Désireux en outre d'établir un registre central des objets lancés dans l'espace extra-

*Översättning***Konvention om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden**

De avtalsslutande staterna,

som besinnar det gemensamma intresset för hela mänskligheten av att främja utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden för fredliga syften,

som erinrar om att fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar, av den 27 januari 1967 bekräftar att stater skall bära internationellt ansvar för sin nationella verksamhet i yttre rymden och utpekar den stat i vars register föremål som sänts ut i yttre rymden är inskrivet,

som även erinrar om att avtalet om räddning och återsändande av rymdfarare samt återlämnande av föremål som sänts ut i yttre rymden av den 22 april 1968 föreskriver att utsändande myndighet på begäran skall tillhandahålla igenkänningstecken före återlämnandet av ett föremål som den har sänt ut i yttre rymden och som påträffats utanför den utsändande myndighetens territorialgränser,

som vidare erinrar om att konventionen om internationellt ansvar för skada som orsakas av rymdföremål av den 29 mars 1972 fastställer internationella regler och förfaranden beträffande utsändande staters ansvarsskyldighet för skada som deras rymdföremål orsakar,

som önskar att, under beaktande av fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar, vidtagna anstalter för en nationell registrering hos utsändande stater av rymdföremål som sänts ut i yttre rymden,

som vidare önskar upprätta ett centralt register över föremål som sänds ut i yttre

lished and maintained on a mandatory basis, by the Secretary-General of the United Nations,

Desiring also to provide for States Parties additional means and procedures to assist in the identification of space objects,

Believing that a mandatory system of registering objects launched into outer space would, in particular, assist in their identification and would contribute to the application and development of international law governing the exploration and use of outer space,

Have agreed on the following:

Article I

For the purposes of this Convention:

(a) The term "launching State" means:

(i) A State which launches or procures the launching of a space object;

(ii) A State from whose territory or facility a space object is launched;

(b) The term "space object" includes component parts of a space object as well as its launch vehicle and parts thereof;

(c) The term "State of registry" means a launching State on whose registry a space object is carried in accordance with article II.

Article II

1. When a space object is launched into earth orbit or beyond, the launching State shall register the space object by means of an entry in an appropriate registry which it shall maintain. Each launching State shall inform the Secretary-General of the United Nations of the establishment of such a registry.

2. Where there are two or more launching States in respect of any such space object, they shall jointly determine which one of them shall register the object in accordance with paragraph 1 of this article, bearing in mind the provisions of article VIII of the

atmosphérique, où l'inscription soit obligatoire et qui soit tenu par le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies,

Désireux également de fournir aux Etats parties des moyens et des procédures supplémentaires pour aider à identifier des objets spatiaux,

Estimant qu'un système obligatoire d'immatriculation des objets lancés dans l'espace extra-atmosphérique faciliterait, en particulier, l'identification desdits objets et contribuerait à l'application et au développement du droit international régissant l'exploration et l'utilisation de l'espace extra-atmosphérique,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Aux fins de la présente Convention:

a) L'expression « Etat de lancement » désigne :

i) Un Etat qui procède ou fait procéder au lancement d'un objet spatial;

ii) Un Etat dont le territoire ou les installations servent au lancement d'un objet spatial;

b) L'expression « objet spatial » désigne également les éléments constitutifs d'un objet spatial, ainsi que son lanceur et les éléments de ce dernier;

c) L'expression « Etat d'immatriculation » désigne un Etat de lancement sur le registre duquel un objet spatial est inscrit conformément à l'article II.

Article II

1. Lorsqu'un objet spatial est lancé sur une orbite terrestre ou au-delà, l'Etat de lancement l'immatricule au moyen d'une inscription sur un registre approprié dont il assure la tenue. L'Etat de lancement informe le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies de la création dudit registre.

2. Lorsque, pour un objet spatial lancé sur une orbite terrestre ou au-delà, il existe deux ou plusieurs Etats de lancement, ceux-ci déterminent conjointement lequel d'entre eux doit immatriculer ledit objet conformément au paragraphe 1 du présent article, en

rymden, i vilket inskrivning skall vara obligatorisk och som skall föras av Förenta nationernas generalsekreterare,

som även önskar att för avtalsslutande stater tillhandahålla ytterligare medel och förfaranden för att bistå vid identifiering av rymdföremål,

som anser att ett obligatoriskt registreringssystem för föremål som sänds ut i yttre rymden skulle i särskild grad underlätta identifieringen av dessa föremål och bidra till tillämpningen och utvecklingen av den internationella rätt som gäller för utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden,

har överenskommit om följande:

Artikel 1

I denna konvention förstås med:

a) uttrycket "utsändande stat"

(i) stat som utsänder ett rymdföremål eller medverkar vid utsändandet av ett rymdföremål;

(ii) stat från vars område eller anordningar ett rymdföremål sänds ut;

b) uttrycket "rymdföremål" även beståndsdelar av ett rymdföremål liksom också dess bärraket och delar av den;

c) uttrycket "registerförande stat" utsändande stat i vars register rymdföremål inskrives i enlighet med artikel 2.

Artikel 2

1. Då ett rymdföremål sänds ut i kretslopp runt jorden eller därbortom, skall utsändande stat registrera rymdföremålet genom att inskriva det i lämpligt register som den skall lägga upp. Utsändande stat skall meddela Förenta nationernas generalsekreterare att sådant register upplagts.

2. Då det beträffande sådant rymdföremål förekommer två eller flera utsändande stater, skall de gemensamt avgöra vilken av dem som skall registrera föremålet enligt första punkten av denna artikel, varvid de skall ta i beaktande bestämmelserna i arti-

Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies, and without prejudice to appropriate agreements concluded or to be concluded among the launching States on jurisdiction and control over the space object and over any personnel thereof.

3. The contents of each registry and the conditions under which it is maintained shall be determined by the State of registry concerned.

Article III

1. The Secretary-General of the United Nations shall maintain a Register in which the information furnished in accordance with article IV shall be recorded.

2. There shall be full and open access to the information in this Register.

Article IV

1. Each State of registry shall furnish to the Secretary-General of the United Nations, as soon as practicable, the following information concerning each space object carried on its registry:

- (a) Name of launching State or States;
- (b) An appropriate designator of the space object or its registration number;
- (c) Date and territory or location of launch;
- (d) Basic orbital parameters, including:
 - (i) Nodal period,
 - (ii) Inclination,
 - (iii) Apogee,
 - (iv) Perigee;
- (e) General function of the space object.

2. Each State of registry may, from time to time, provide the Secretary-General of the United Nations with additional information concerning a space object carried on its registry.

3. Each State of registry shall notify the Secretary-General of the United Nations, to

tenant compte des dispositions de l'article VIII du Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes, et sans préjudice des accords appropriés qui ont été ou qui seront conclus entre les Etats de lancement au sujet de la juridiction et du contrôle sur l'objet spatial et sur tout personnel de ce dernier.

3. La teneur de chaque registre et les conditions dans lesquelles il est tenu sont déterminées par l'Etat d'immatriculation intéressé.

Article III

1. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies assure la tenue d'un registre dans lequel sont consignés les renseignements fournis conformément à l'article IV.

2. L'accès à tous les renseignements figurant sur ce registre est entièrement libre.

Article IV

1. Chaque Etat d'immatriculation fournit au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, dès que cela est réalisable, les renseignements ci-après concernant chaque objet spatial inscrit sur son registre:

- a) Nom de l'Etat ou des Etats de lancement;
- b) Indicatif approprié ou numéro d'immatriculation de l'objet spatial;
- c) Date et territoire ou lieu de lancement;
- d) Principaux paramètres de l'orbite, y compris :
 - i) La période nodale,
 - ii) L'inclinaison,
 - iii) L'apogée,
 - iv) Le périégée;
- e) Fonction générale de l'objet spatial.

2. Chaque Etat d'immatriculation peut de temps à autre communiquer au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies des renseignements supplémentaires concernant un objet spatial inscrit sur son registre.

3. Chaque Etat d'immatriculation in-

kel 8 i fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar, dock utan att detta skall inverka på vederbörliga överenskommelser som ingåtts eller kommer att ingås mellan utsändande stater avseende domsrätt och kontroll över rymdföremålet och över all personal på detsamma.

3. Innehållet i varje register och reglerna för registrets förande fastställs av berörd registerförande stat.

Artikel 3

1. Förenta nationernas generalsekreterare skall föra en förteckning i vilken skall införas de uppgifter som lämnats enligt artikel 4.

2. Det skall råda fri och öppen tillgång till alla uppgifter i denna förteckning.

Artikel 4

1. Varje registerförande stat skall så snart som möjligt förse Förenta nationernas generalsekreterare med följande uppgifter beträffande varje rymdföremål som inskrivits i dess register:

- a) utsändande stats eller staters namn;
- b) lämplig beteckning eller registernummer på rymdföremålet;
- c) dag och område eller plats för utsändande;
- d) grundläggande parametrar för kretsbanan, inbegripet:
 - (i) omloppstid
 - (ii) banplanets lutning
 - (iii) apogeum och
 - (iv) perigeum;
- e) rymdföremålets allmänna användning.

2. Varje registerförande stat kan tid efter annan förse Förenta nationernas generalsekreterare med ytterligare uppgifter beträffande ett rymdföremål som den inskrivit i sitt register.

3. Varje registerförande stat skall lämna

the greatest extent feasible and as soon as practicable, of space objects concerning which it has previously transmitted information, and which have been but no longer are in earth orbit.

Article V

Whenever a space object launched into earth orbit or beyond is marked with the designator or registration number referred to in article IV, paragraph 1 (b), or both, the State of registry shall notify the Secretary-General of this fact when submitting the information regarding the space object in accordance with article IV. In such case, the Secretary-General of the United Nations shall record this notification in the Register.

Article VI

Where the application of the provisions of this Convention has not enabled a State Party to identify a space object which has caused damage to it or to any of its natural or juridical persons, or which may be of a hazardous or deleterious nature, other States Parties, including in particular States possessing space monitoring and tracking facilities, shall respond to the greatest extent feasible to a request by that State Party, or transmitted through the Secretary-General on its behalf, for assistance under equitable and reasonable conditions in the identification of the object. A State Party making such a request shall, to the greatest extent feasible, submit information as to the time, nature and circumstances of the events giving rise to the request. Arrangements under which such assistance shall be rendered shall be the subject of agreement between the parties concerned.

Article VII

1. In this Convention, with the exception of articles VIII to XII inclusive, references

forme le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, dans toute la mesure du possible et dès que cela est réalisable, des objets spatiaux au sujet desquels il a antérieurement communiqué des renseignements et qui ont été mais qui ne sont plus sur une orbite terrestre.

Article V

Chaque fois qu'un objet spatial lancé sur une orbite terrestre ou au-delà est marqué au moyen de l'indicatif ou du numéro d'immatriculation mentionnés à l'alinéa b) du paragraphe 1 de l'article IV, ou des deux, l'Etat d'immatriculation notifie ce fait au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies lorsqu'il lui communique les renseignements concernant l'objet spatial conformément à l'article IV. Dans ce cas, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies inscrit cette notification dans le registre.

Article VI

Dans le cas où l'application des dispositions de la présente Convention n'aura pas permis à un Etat partie d'identifier un objet spatial qui a causé un dommage audit Etat partie ou à une personne physique ou morale relevant de sa juridiction, ou qui risque d'être dangereux ou nocif, les autres Etats parties, y compris en particulier les Etats qui disposent d'installations pour l'observation et la poursuite des objets spatiaux, devront répondre dans toute la mesure possible à toute demande d'assistance en vue d'identifier un tel objet, à laquelle il pourra être accédé dans des conditions équitables et raisonnables et qui leur sera présentée par ledit Etat partie ou par le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies en son nom. L'Etat partie présentant une telle demande communiquera, dans toute la mesure du possible, des renseignements sur la date, la nature et les circonstances des événements ayant donné lieu à la demande. Les modalités de cette assistance feront l'objet d'un accord entre les parties intéressées.

Article VII

1. Dans la présente Convention, à l'exception des articles VIII à XII inclus, les

underrättelse till Förenta nationernas generalsekreterare så utförligt som möjligt och så snart sig göra låter angående rymdföremål, om vilka den tidigare insänt uppgifter och som har varit men icke längre är kvar i kretslopp runt jorden.

Artikel 5

I de fall då ett rymdföremål, som har sänts ut i kretslopp runt jorden eller därbortom, har märkts med beteckning eller registernummer som avses i första punkten b) i artikel 4 eller med bådadera, skall den registerförande staten underrätta generalsekreteraren härom, då den lämnar uppgifter om rymdföremålet enligt artikel 4. Generalsekreteraren skall därvid anteckna denna underrättelse i förteckningen.

Artikel 6

Har tillämpningen av bestämmelserna i denna konvention gjorts det möjligt för avtalsslutande stat att identifiera rymdföremål vilket har orsakat den eller någon den tillhörande fysisk eller juridisk person skada eller vilket kan vara farligt eller skadligt, skall övriga avtalsslutande stater, i synnerhet sådana som förfogar över kontroll- och spårningsanläggningar, göra sitt bästa för att tillmötesgå en begäran från nämnda avtalsslutande stat eller från generalsekreteraren på dess vägnar om bistånd på skäligen och rimliga villkor för identifieringen av föremålet. Avtalsslutande stat som framställer sådan begäran skall så utförligt som möjligt lämna upplysningar angående tid, art och omständigheter vad beträffar de händelser som har föranlett begäran. Om de närmare villkoren för lämnandet av detta bistånd skall överenskommelse träffas mellan berörda parter.

Artikel 7

1. Med undantag av artiklarna 8—12 skall hänvisningarna i denna konvention till

to States shall be deemed to apply to any international intergovernmental organization which conducts space activities if the organization declares its acceptance of the rights and obligations provided for in this Convention and if a majority of the States members of the organization are States Parties to this Convention and to the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies.

2. States members of any such organization which are States Parties to this Convention shall take all appropriate steps to ensure that the organization makes a declaration in accordance with the preceding paragraph.

Article VIII

1. This Convention shall be open for signature by all States at United Nations Headquarters in New York. Any State which does not sign this Convention before its entry into force in accordance with paragraph 3 of this article may accede to it at any time.

2. This Convention shall be subject to ratification by signatory States. Instruments of ratification and instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention shall enter into force among the States which have deposited instruments of ratification on the deposit of the fifth such instrument with the Secretary-General of the United Nations.

4. For States whose instruments of ratification or accession are deposited subsequent to the entry into force of this Convention, it shall enter into force on the date of the deposit of their instruments of ratification or accession.

5. The Secretary-General shall promptly inform all signatory and acceding States of the date of each signature, the date of deposit of each instrument of ratification or accession to this Convention, the date of its entry into force and other notices.

références aux Etats s'appliquent à toute organisation internationale intergouvernementale qui se livre à des activités spatiales, si cette organisation déclare accepter les droits et les obligations prévus dans la présente Convention et si la majorité des Etats membres de l'organisation sont des Etats parties à la présente Convention et au Traité sur les principes régissant les activités des Etats en matière d'exploration et d'utilisation de l'espace extra-atmosphérique, y compris la Lune et les autres corps célestes.

2. Les Etats membres d'une telle organisation qui sont des Etats parties à la présente Convention prennent toutes les dispositions voulues pour que l'organisation fasse une déclaration en conformité du paragraphe 1 du présent article.

Article VIII

1. La présente Convention sera ouverte à la signature de tous les Etats au Siège de l'Organisation des Nations Unies à New York. Tout Etat qui n'aura pas signé la présente Convention avant son entrée en vigueur conformément au paragraphe 3 du présent article pourra y adhérer à tout moment.

2. La présente Convention sera soumise à la ratification des Etats signataires. Les instruments de ratification et les instruments d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. La présente Convention entrera en vigueur entre les Etats qui auront déposé leurs instruments de ratification à la date du dépôt du cinquième instrument de ratification auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

4. Pour les Etats dont les instruments de ratification ou d'adhésion seront déposés après l'entrée en vigueur de la présente Convention, celle-ci entrera en vigueur à la date du dépôt de leurs instruments de ratification ou d'adhésion.

5. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informera sans délai tous les Etats qui auront signé la présente Convention ou y auront adhéré de la date de chaque signature, de la date du dépôt de chaque instrument de ratification de la pré-

stater anses tillämpliga på varje internationell mellanstatlig organisation som bedriver rymdverksamhet, försåvitt denna organisation ger tillkänna att den antager de rättigheter och skyldigheter som innefattas i denna konvention och majoriteten av organisationens medlemsstater är avtalsslutande parter i denna konvention och i fördraget innehållande principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar.

2. Stater som är medlemmar i sådan organisation och som är avtalsslutande parter i denna konvention skall vidtaga alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att organisationen avger en förklaring i enlighet med föregående punkt.

Artikel 8

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater vid Förenta nationernas huvudkontor i New York. Stat som icke undertecknar denna konvention före dess ikraftträdande enligt tredje punkten i denna artikel kan ansluta sig till den när som helst.

2. Denna konvention skall ratificeras av de stater som undertecknat den. Ratifikations- och anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

3. Denna konvention skall träda i kraft mellan de stater som har deponerat ratifikationsinstrument på dagen för deponerandet av det femte ratifikationsinstrumentet hos Förenta nationernas generalsekreterare.

4. För stater, vilkas ratifikations- eller anslutningsinstrument deponeras efter denna konventions ikraftträdande, skall den träda i kraft på dagen för deponerandet av deras ratifikations- eller anslutningsinstrument.

5. Generalsekreteraren skall omedelbart underrätta alla stater som undertecknat denna konvention eller anslutit sig till den om dagen för undertecknande, dagen för deponerande av ratifikations- eller anslutningsdokument rörande denna konvention

Article IX

Any State Party to this Convention may propose amendments to this Convention. Amendments shall enter into force for each State Party to the Convention accepting the amendments upon their acceptance by a majority of the States Parties to the Convention and thereafter for each remaining State Party to the Convention on the date of acceptance by it.

Article X

Ten years after the entry into force of this Convention, the question of the review of this Convention shall be included in the provisional agenda of the United Nations General Assembly in order to consider, in the light of past application of the Convention, whether it requires revision. However, at any time after the Convention has been in force for five years, at the request of one third of the States Parties to the Convention and with the concurrence of the majority of the States Parties a conference of the States Parties shall be convened to review this Convention. Such review shall take into account in particular any relevant technological developments, including those relating to the identification of space objects.

Article XI

Any State Party to this Convention may give notice of its withdrawal from the Convention one year after its entry into force by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such withdrawal shall take effect one year from the date of receipt of this notification.

Article XII

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic,

sente Convention ou d'adhésion à la présente Convention, de la date d'entrée en vigueur de la Convention, ainsi que de toute autre communication.

Article IX

Tout Etat partie à la présente Convention peut proposer des amendements à la Convention. Les amendements prendront effet à l'égard de chaque Etat partie à la Convention acceptant les amendements dès qu'ils auront été acceptés par la majorité des Etats parties à la Convention et, par la suite, pour chacun des autres Etats parties à la Convention, à la date de son acceptation desdits amendements.

Article X

Dix ans après l'entrée en vigueur de la présente Convention, la question de l'examen de la Convention sera inscrite à l'ordre du jour provisoire de l'Assemblée générale de l'Organisation des Nations Unies, à l'effet d'examiner, à la lumière de l'application de la Convention pendant la période écoulée, si elle appelle une révision. Toutefois, cinq ans au moins après la date d'entrée en vigueur de la présente Convention, une conférence des Etats parties à la présente Convention sera convoquée, à la demande d'un tiers desdits Etats et avec l'assentiment de la majorité d'entre eux, afin de réexaminer la présente Convention. Ce réexamen tiendra compte en particulier de tous progrès techniques pertinents, y compris ceux ayant trait à l'identification des objets spatiaux.

Article XI

Tout Etat partie à la présente Convention peut, un an après l'entrée en vigueur de la Convention, communiquer son intention de cesser d'y être partie par voie de notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. Cette notification prendra effet un an après la date à laquelle elle aura été reçue.

Article XII

La présente Convention, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposée

och dagen för dess ikraftträdande samt om varje annat meddelande.

Artikel 9

Varje avtalsslutande stat får föreslå ändringar i denna konvention. Ändringar träder i kraft för varje avtalsslutande stat som godkänner ändringarna, då en majoritet av de avtalsslutande staterna har godkänt dem, och därefter för varje annan avtalsslutande stat på dagen för dess godkännande av ändringarna.

Artikel 10

Tio år efter det att denna konvention har trätt i kraft skall frågan om översyn av konventionen föras upp på den provisoriska dagordningen för Förenta nationernas generalförsamling som i ljuset av erfarenheterna av konventionens tillämpning under den förflutna tiden skall pröva huruvida konventionen behöver ändras. När som helst, sedan konventionen varit i kraft i fem år, och på begäran av en tredjedel av de avtalsslutande staterna samt med instämmande av majoriteten av de avtalsslutande staterna, skall dock en konferens sammankallas med de avtalsslutande staterna för att överse denna konvention. Denna översyn skall i synnerhet taga i beaktande alla tekniska framsteg av betydelse, däri inbegripna sådana som hänför sig till identifiering av rymdföremål.

Artikel 11

Varje avtalsslutande stat får meddela sin avsikt att frånträda konventionen ett år efter dess ikraftträdande genom skriftlig underrättelse till Förenta nationernas generalsekreterare. Frånträdanget blir gällande ett år efter dagen för meddelandets mottagande.

Artikel 12

Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter äger lika vitsord, skall

shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all signatory and acceding States.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention, opened for signature at New York on 14 January 1975.

auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en enverra des copies dûment certifiées à tous les Etats qui auront signé la Convention ou y auront adhéré.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment habilités à cet effet par leurs gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention, ouverte à la signature à New York, le 14 janvier 1975.

deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare, som skall översända bestyrkta kopior därav till alla stater som har undertecknat eller anslutit sig till konventionen.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention, som har öppnats för undertecknande i New York den 14 januari 1975.

